Lausuntopyyntö

16.06.2026 KA/7723/28.02.01/2026

Lausuntopyyntö päätösluonnoksesta Kuntien peruspaikkatietojen (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) keruun yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysyvä säilytys

Johdanto

Kansallisarkisto pyytää lausuntoa päätösluonnoksesta Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysyvä säilytys.

Lausunnon antajilta pyydetään näkemyksiä päätösasiakirjojen sisällöstä ja sovellettavuudesta.

Lausuntopyyntö koostuu Kansallisarkiston päätösluonnoksesta, päätösluonnoksen liitteestä 1 sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien seulontaesityksen asiakirjoista.

Tausta

Kansallisarkiston tavoitteena on antaa uusi päätös, jolla kumotaan voimassa oleva seulontapäätös 24.11.2008 (AL/11665/07.01.01.03.01/2008) *Pysyvästi säilytettävät kunnalliset maankäytön, kaavoituksen ja maapolitiikan, kiinteistönmuodostuksen, mittaus- ja karttapalvelujen sekä asiamiespalvelujen ja rakennusvalvonnan asiakirjat* paikkatietojen keruun yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen osalta.

Nykyinen päätös on vanhentunut. Tekninen kehitys on johtanut uusien ilma- ja kaupunkikuvausten yhteydessä syntyvien tietoaineistojen muodostumiseen ja tietoaineistojen määrän valtavaan kasvuun. Kansallisarkisto on käynnistänyt arvonmääritysprosessin Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteistyössä laatiman esityksen perusteella.

Espoon, Helsingin ja Vantaan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen Kansallisarkisto on päättänyt antaa päätöksen oma-aloitteisesti kaikille kunnille. Kansallisarkisto antaa päätöksen arkistointilain voimaantulon jälkeen lain § 10 mukaisena yleisenä arkistointipäätöksenä.

Kansallisarkisto perustaa päätösvalmistelun Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien tekemään tehtävien, toimintaprosessien ja tietoaineistojen kartoitus- ja määrittelytyöhön. Kaupungit ovat pyrkineet huomioimaan arvonmäärityksessä sen, miten peruspaikkatietojen

tietoaineistoja tuotetaan kunnissa ja kuntayhtymissä. Kaupunkien seulontaesitys koskee vain kuntien peruspaikkatietojen keruun yhteydessä tuotettuja tietoaineistoja.

Tavoitteet

Päätöksen tavoitteet:

1. Tavoitteena on antaa päätös kaikkia kuntia koskevana. Annettavassa päätöksessä määrättäisiin kuntien peruspaikkatietojen keruun yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen niin kattavasti kuin Espoo, Helsinki ja Vantaa ovat tietoaineistot esittäneet. Toteutuessaan tavoite säästää kuntien tiedonhallinnan resursseja, koska niiden ei tarvitse tehdä yksittäisiä esityksiä Kansallisarkistolle.
2. Tavoitteena on päivittää kuntien paikkatietojen keruun tietoaineistojen arvonmääritys ja arkistointi vastaamaan voimassa olevan arvonmääritys- ja seulontapolitiikan menetelmiä ja kriteereitä, jotka soveltuvat digitaaliseen toimintaympäristöön ja sähköiseen arkistointiin. Kansallisarkisto pyytää kunnilta näkemykset päätösluonnoksen arvonmääritysratkaisujen toimivuudesta.
3. Tavoitteena on edistää kuntien tiedonhallintamallien yhteentoimivuutta. Kansallisarkisto pyytää kunnilta näkemyksiä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien tehtävä-, toiminta-, tietoaineisto- ja tietoryhmämäärityksien soveltuvuudesta niiden omien tiedonhallintamallien määrityksiksi. Kansallisarkisto arvioi annetun palautteen perusteella päätöksen mahdolliset muutostarpeet. Kansallisarkisto suosittelee, että kunnat pyrkisivät yhdenmukaistamaan päätöksen kohteena olevien tehtävien, toimintaprosessien, tietoaineistojen ja tietoryhmien määritykset tiedonhallintamalleihinsa Espoon, Helsingin ja Vantaan määritysten mukaisiksi. Toteutuessaan tavoite edistää osaltaan tiedonhallintalain yhteentoimivuuden periaatteen toteutumista ja lisää osaltaan kuntien tietoaineistojen laatua.
4. Tavoitteena on antaa päätös syksyllä 2026, jos kuntien lausuntopalautteessa ei nouse esille seikkoja, jotka estävät päätöksen antamisen kaikkia kuntia koskevana.

Kuntien tietoaineistojen arvonmääritys arkistointilain voimaan tulon jälkeen

Arkistointilaki tulee voimaan kesällä 2026. Kansallisarkistolla on jatkossa arkistointilain § 10 nojalla toimivalta antaa toimialakohtaisia yleisiä arkistointipäätöksiä. Kansallisarkiston tavoitteena on jatkossa päättää kuntien arkistoitavista tietoaineistoista yleisillä arkistointipäätöksillä. Kansallisarkisto pystyy käytännössä antamaan yleisiä arkistointipäätöksiä vain, jos toimivaltainen ministeriö tai viranomaisia edustava taho toimittaa päätöksenteossa tarvittavat tiedot Kansallisarkistolle tai toisin sanoen laittaa asian vireille arkistointiesityksellä, joka perustuu toimialan yhteentoimiviin tehtävien, toimintaprosessien ja tietoaineistojen määrityksiin.

Tietoaineistojen arvonmäärittäminen vaati systemaattista, ajallisesti kerrostuvaa harkintaa. Arvonmääritys perustuu tiedonhallinnan johdonmukaisen suunnitteluun, kuvaamiseen ja toteuttamiseen. Ilman niitä arvonmääritystä on mahdotonta toteuttaa luotettavasti. Erityisesti monitoimijaprosesseissa tietoaineistojen arvonmääritys edellyttää julkishallinnon toimijoilta yhteistyötä tiedonhallinnan suunnittelussa, kuvaamisessa ja toimeenpanossa. Samaa monitoimijaprosessia hoitavien viranomaisten on kuvattava siihen liittyvät tietoaineistot yhdenmukaisesti tiedonhallinnan kuvauksiinsa ja ylläpitävät niitä yhtenäisesti jaetuilla toimintatavoilla.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoja ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai kirjeitse. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua Lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämisestä löytyvät Lausuntopalvelu.fi:n sivuilta (Ohjeet > Käyttöohjeet). Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antaa Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapalvelu (viranomaisohjaus@kansallisarkisto.fi).

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 14.8.2026.

Liitteet:

KA_päätösluonnos_kuntien paikkatietojen tietoaineistojen pysyvä säilytys_2026.pdf - Päätösluonnos Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysyvä säilytys

KA_päätösluonnos_kuntien paikkatietojen tietoaineistojen pysyvä säilytys_liite 1_2026.xlsx - Päätösluonnoksen liite 1: Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysyvä säilytys

Seulontaesityslomake.xlsx

Sanastoliite.pdf

Jakelu:

Akaa
Alajärvi
Alavieska
Alavus
Asikkala
Askola
Aura
Enonkoski
Enontekiö
Espoo
Eura
Eurajoki

Evijärvi
Forssa
Haapajärvi
Haapavesi
Hailuoto
Halsua
Hamina
Hankasalmi
Hanko
Harjavalta
Hartola
Hattula
Hausjärvi
Heinola
Heinävesi
Helsinki
Hirvensalmi
Hollola
Honkajoki
Huittinen
Humppila
Hyrynsalmi
Hyvinkää
Hämeenkyrö
Hämeenlinna
Ii
Iisalmi
Iitti
Ikaalinen
Ilmajoki
Ilmomantsi
Imatra
Inari
Inkoo
Isojoki
Isokyrö
Janakkala
Joensuu
Jokioinen
Joroinen
Joutsa
Juuka
Juupajoki
Juva
Jyväskylä
Jämsä
Järvenpää
Kaarina
Kaavi
Kajaani
Kalajoki

Kangasala
Kangasniemi
Kankaanpää
Kannonkoski
Kannus
Karijoki
Karkkila
Karstula
Karvia
Kaskinen
Kauhajoki
Kauhava
Kauniainen
Kaustinen
Kemi
Kemijärvi
Keminmaa
Kemiönsaari
Kempele
Kerava
Keuruu
Kihniö
Kinnula
Kirkkonummi
Kitee
Kittilä
Kiuruvesi
Kivijärvi
Kokemäki
Kokkola
Kolari
Konnevesi
Kontiolahti
Korsnäs
Koski TL
Kotka
Kouvola
Kristiinankaupunki
Kruunupyy
Kuhmo
Kuhmoinen
Kuntaliitto
Kuopio
Kuortane
Kurikka
Kustavi
Kuusamo
Kyyjärvi
Kärkölä
Kärsämäki
Lahti

Laihia
Laitila
Lapinjärvi
Lapinlahti
Lappajärvi
Lappeenranta
Lapua
Laukaa
Lemi
Lempäälä
Leppävirta
Lestijärvi
Lieksa
Lieto
Liminka
Liperi
Lohja
Loimaa
Loppi
Loviisa
Luhanka
Lumijoki
Luoto
Luumäki
Maalahti
Marttila
Masku
Merijärvi
Merikarvia
Miehikkälä
Mikkeli
Muhos
Multia
Muonio
Mustasaari
Muurame
Mynämäki
Myrskylä
Mäntsälä
Mänttä-Vilppula
Mäntyharju
Naantali
Nakkila
Nivala
Nokia
Nousiainen
Nurmes
Nurmijärvi
Närpiö
Orimattila
Oripää

Orivesi
Oulainen
Oulu
Outokumpu
Padasjoki
Paimio
Paltamo
Parainen
Parikkala
Parkano
Pedersöre
Pelkosenniemi
Pello
Perho
Pertunmaa
Petäjävesi
Pieksämäki
Pielavesi
Pietarsaari
Pihtipudas
Pirkkala
Polvijärvi
Pomarkku
Pori
Pornainen
Porvoo
Posio
Pudasjärvi
Pukkila
Punkalaidun
Puolanka
Puumala
Pyhtää
Pyhäjoki
Pyhäjärvi
Pyhäntä
Pyhäranta
Pälkäne
Pöytyä
Raahe
Raasepori
Raisio
Rantasalmi
Ranua
Rauma
Rautalampi
Rautavaara
Rautjärvi
Reisjärvi
Riihimäki
Ristijärvi

Rovaniemi
Ruokolahti
Ruovesi
Rusko
Rääkkylä
Saarijärvi
Salla
Salo
Sastamala
Savitaipale
Savonlinna
Savukoski
Seinäjoki
Sievi
Siikainen
Siikajoki
Siikalatva
Siilinjärvi
Simo
Sipoo
Siuntio
Sodankylä
Soini
Somero
Sonkajärvi
Sotkamo
Sulkava
Suomussalmi
Suonenjoki
Sysmä
Säkylä
Taipalsaari
Taivalkoski
Taivassalo
Tammela
Tampere
Tervo
Tervola
Teuva
Tohmajärvi
Toholampi
Toivakka
Torinio
Turku
Tuusniemi
Tuusula
Tyrnävä
Ulvila
Urjala
Utajärvi
Utsjoki

Uurainen
Uusikaupunki
Uuskaarlepyy
Vaala
Vaasa
Valkeakoski
Vantaa
Varkaus
Vehmaa
Vesanto
Vesilahti
Veteli
Vieremä
Vihti
Viitasaari
Vimpeli
Virolahti
Virrat
Vöyri
Ylitornio
Ylivieska
Ylöjärvi
Ypäjä
Ähtäri
Äänekoski

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämisehdotukset päätösasiakirjaluonnokseen Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) tietoaineistojen pysyvä säilytys. Onko päätös selkeä ja ymmärrettävä? Onko sitä tarpeen täydentää joltain osin?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

2. Yleiset huomiot ja mahdolliset kehittämisehdotukset päätösluonnoksen liitteeseen 1. Onko liite selkeä ja ymmärrettävä? Onko sitä tarpeen täydentää joltain osin? Onko pysyvään säilytykseen määrätyillä tietoaineistoilla arkistollista arvoa vai pitäisikö pysyvän säilytyksen rajauksia mielestänne muuttaa?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

3. Soveltuvatko Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien tehtävä-, toiminta-, tietoaineisto- ja tietoryhmämääritykset tiedonhallintamallinne vastaaviksi määrityksiksi? Onko organisaationne valmis yhdenmukaistamaan määritykset vastaamaan Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungin määrityksiä?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Happonen Päivi
Kansallisarkisto

Karell Jani
Kansallisarkisto

KANSALLISARKISTO

PÄÄTÖSLUONNOS
pp.kk.vvvv

KA/7723/28.02.01/2026

Kunnille

Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien seulontaesitys 13.4.2026 Kansallisarkistolle

Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysyvä säilytys

Arkistolaissa (831/1994) pysyvästi säilytettävillä asiakirjoilla tarkoitetaan lailla tai lain nojalla arkistoitavia asiakirjoja ja tietoaineistoja, jotka niiden säilytysajan päättymisen jälkeen arkistoidaan.

Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit ovat viitekohdassa mainitulla seulontaesityksellään pyytäneet Kansallisarkistolta päätöksen kuntien peruspaikkatietojen keruun yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen, asiakirjojen ja muiden vastaavien tietojen pysyvästä säilyttämisestä. Tämä päätös koskee kuntien:

Osaa tietoaineistoja **X**

Kaikkia tietoaineistoja

Tässä päätöksessä arvonmäärityksen kohteena ovat oheiseen taulukkoon merkittyjen tehtävien ja toimintaprosessien hoitamisen tuloksena muodostuneet ja muodostuvat tietoaineistot:

Tehtävä	Toimintaprosessi (tehtäväluokka)
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta	10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset
	10 02 02 10 Katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus

Kansallisarkiston aiemmat seulontapäätökset

Kansallisarkisto (30.9.1994 asti Valtionarkisto, 1.10.1994–31.12.2016 arkistolaitos) on antanut mm. seuraavat tämän päätöksen kohteena olevia tehtäviä ja tietoaineistoja seulontapäätökset:

- Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä, osa 4 Teknisen hallinnon asiakirjat. Annettu 8.6.1989. Säilytysajat vahvistettu 3.2.1989.
- arkistolaitoksen päätös 24.11.2008 (AL/11665/07.01.01.03.01/2008) Pysyvästi säilytettävät kunnalliset maankäytön, kaavoituksen ja maapolitiikan, kiinteistönmuodostuksen, mittaus- ja karttapalvelujen sekä asiamiespalvelujen ja rakennusvalvonnan asiakirjat

KANSALLISARKISTO

PÄÄTÖSLUONNOS
pp.kk.vvvv KA/7723/28.02.01/2026

Kansallisarkiston päätös

Kansallisarkisto määrää liitteen 1 mukaiset kuntien tietoaineistot pysyvästi säilytettäviksi.

Kansallisarkiston määräys pysyvästä säilyttämisestä on merkitty liitteen 1 välilehdelle 4 Kansallisarkiston määräys arkistoitavista tietoaineistoista sarakkeeseen *Kansallisarkiston määräys pysyvästä säilytyksestä* (sarakkeet G ja H).

Tietoaineistojen säilyttäminen tapahtuu yksinomaan digitaalisessa muodossa.

Lainkohdat: arkistolaki (831/1994) 8 §.

Tämän päätöksen noudattamista ja aiempien päätösten kumoamista koskevat tiedot on merkitty liitteen 1 välilehdelle 4 Kansallisarkiston määräys arkistoitavista tietoaineistoista (sarakkeet I ja J).

Päätöksen toimeenpano

Kuntien on säilytettävä rekisteröintitiedot pysyvästi niiden asioiden osalta, jotka sisältävät pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja. Rekisteröintitietojen pysyvä säilytys perustuu Kansallisarkiston päätökseen 20.12.2024 (KA/2657/28.02.01/2024) Julkishallinnon taloushallinnon, hallintoasioiden ja tiedonhallinnan asiakirjojen ja tietoaineistojen pysyvä säilytys.

Kansallisarkistoon siirrettävien tietoaineistojen, asiakirjojen ja muiden vastaavien tietojen metatiedot ja oheisdokumentaatio määritellään yksityiskohtaisemmin siirron yhteydessä.

Kunnat vastaavat tämän päätöksen toimeenpanosta. Kansallisarkiston päätös toteutuu käytännössä, kun kunnat rajaavat, metatiedottavat ja arkistoivat tässä päätöksessä kuvatut loogiset tietoaineistot, asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot fyysisinä tietoina tietojärjestelmissä. Tässä päätöksessä määritellyt tietoaineistojen arkistollisen arvon tiedot on päivitettävä tiedonhallintamalliin ja siihen sisältyviin muihin kuvauksiin.

Kansallisarkistoon siirrettävät tietoaineistot, asiakirjat ja muut vastaavat tiedot seulotaan sekä tarvittaessa määritellään tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin siirron yhteydessä. Tällöin muut kuin siirrettävät tietoaineistot, asiakirjat ja muut vastaavat tiedot ovat määräajan säilytettäviä.

Kansallisarkisto ei tässä päätöksessään ota kantaa siihen, missä tai minkä viranomaisen tietojärjestelmissä kuntien tehtävien pysyvästi säilytettäviä tietoaineistoja, asiakirjoja ja muita vastaavia tietoja käsitellään ja säilytetään.

Pysyvään säilytykseen määrätyt asiakirjat on arkistoitava yksinomaan digitaalisessa muodossa Kansallisarkiston 22.12.2021 antaman määräyksen (KA/15906/07.01.01.00/2021) mukaisesti. Lisäksi ennen 1.1.2022 analogisessa muodossa laadittuihin pysyvästi säilytettäviin asiakirjoihin sovelletaan Kansallisarkiston päätöstä 8.12.2023 *Julkishallinnon pysyvästi säilytettävien digitoitujen ja digitoitavien asiakirjojen säilytysmuoto ja analogisen säilytysmuodon kulttuurihistoriallisen arvon arviointitietojen pysyvä säilytys* (KA/15927/28.02.01/2023). Tarkempi ohjeistus digitaalisen tietoaineiston siirroista, siirto- ja säilytyskelpoisista muodoista ja digitaalisesta arkistoinnista löytyy Kansallisarkiston verkkosivuilta.

Kuntien on varmistettava asiakirjojen ja niihin sisältyvien tietojen käytettävyys ja säilyminen, julkisuusperiaatteen toteutuminen sekä yksityisten ja yhteisöjen oikeusturvaan liittyvien asiakirjojen

KANSALLISARKISTO

PÄÄTÖSLUONNOS
pp.kk.vvvv KA/7723/28.02.01/2026

saatavuus siten kuin arkistolaki (831/1994) edellyttää. Asiakirjoja ja niihin sisältyviä tietoja on säilytettävä siten, että ne ovat turvassa tuhoutumiselta, vahingoittumiselta ja asiattomalta käytöltä.

Päätöksen perustelut

Esityksessä mainittujen asiakirjojen arkistollista arvoa arvioitaessa niitä on verrattu julkishallinnon asiakirjatietojen seulontapoliittisiin tavoitteisiin ja kriteereihin, jotka on vahvistettu Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikassa (KA/12247/07.01.01.03.00/2019).

Asiakirjojen arvonmäärityksessä on otettu huomioon tehtävän yhteiskunnallinen merkittävyys, toimintaympäristö, tietojen ainutlaatuisuus ja vastaiset käyttömahdollisuudet sekä asiakirjojen informaatioarvo eli merkitys luonnon- ja kulttuuriympäristöä, yhteiskuntaa, yhteiskunnallisia prosesseja ja ilmiöitä dokumentoivina tietoaineistoina.

Seulontapäätöksen kohteena oleviin asiakirjoihin ja tietoihin sisältyy henkilötietoja. Tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki mahdollistavat henkilötietojen säilyttämisen ja muun käsittelemisen yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa.

Kansallisarkisto on arvonmäärityksessä arvioinut henkilötietoja sisältävien asiakirjojen pysyvän säilyttämisen (arkistoinnin) tietosuojalain (1050/2018) 4 §:ssä tarkoitettua tarpeellisuutta ja oikeasuhtaisuutta ja todennut, että tutkimuksen ja muun käytön tarpeet edellyttävät päätöksessä mainittujen henkilötietojen pysyvää säilyttämistä. Kansallisarkiston käyttämissä arvonmäärityksen ja seulonnan tavoitteissa, menetelmissä ja kriteereissä on huomioitu tiedon kulttuuriperintöarvo, henkilötietojen merkitys tutkimuksessa ja muussa käytössä sekä henkilötietojen suoja.

Päätöksellä toteutetaan tietosuoja-asetuksen mukainen tietojen minimoinnin ja säilytyksen rajoittamisen periaatteet (EU:n yleinen tietosuoja-asetus 5 art.).

Tutkimusta ja muuta käyttöä suojaa Suomen perustuslakiin kirjattu sanan- ja tieteen vapaus (Suomen perustuslaki 731/1999, 12 ja16 §). Pysyvään säilytykseen määrättyjen henkilötietojen käsittelyssä rekisterinpitäjän on otettava huomioon EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) ja kansallisen tietosuojalain (1050/2018) asettamat vaatimukset.

Sovelletut oikeusohjeet

Arkistolaki (831/1994) 1, 7, 8 §

Suomen perustuslaki (731/1999) 12 ja16 §.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (2016/679) 5, 6, 9 ja 89 artikla

Tietosuojalaki (1050/2018) 4, 6 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 21 §

Pääjohtaja Päivi Happonen

KANSALLISARKISTO

PÄÄTÖSLUONNOS
pp.kk.vvvv KA/7723/28.02.01/2026

Yksikönpäällikkö Olli Savo

Lisätietoja päätöksestä antaa Kansallisarkisto, 029 533 7400, **kirjaamo@kansallisarkisto.fi**

LIITTEET

Liite 1: Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysyvä säilytys

Liite 2: Valitusosoitus

TIEDOKSI Kuntaliitto

KANSALLISARKISTON PÄÄTÖKSEN LIITE 1	
Päätöksen nimeke	Kuntien peruspaikkatietojen keruun (ilmakuvaukset, katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaukset) yhteydessä muodostuvien tietoaineistojen pysy säilytys
Päätöksen päivämäärä	Päätösluonnoksen liite 1
Päätöksen asianumero	KA/7723/28.02.01/2026
Päätöksen valmistelija	Ylitarkastaja Jani Karell
PÄÄTÖKSEN LIITTEEN SISÄLTÖ	**VÄLILEHDEN TARKOITUS JA MITÄ TIETOJA VÄLILEHDELLE MERKITÄÄN**
1 Päätöksen valmistelu	Päätösvalmistelija dokumentoi päätöksen valmistelun työvaiheiden toimeenpiteet välilehdelle. Päätöksen valmistelu on osa Kansallisarkiston Arvonmääritys- ja seulontaprosessia.
2 Tehtäväanalyysi	Tällä välilehdellä on esityksen tekijän ja Kansallisarkiston päätösvalmistelijan tehtäväanalyysin arvioinnin tulokset. Tehtäväanalyysin yhteydessä päätösvalmistelija arvioi tarkemmin esityksen tekijän arviota tehtävistä, joissa voi muodostua arkistollisesti arvo asiakirjoja ja tietoaineistoja, ja esittää oman arvionsa. Esityksen tekijän arvioinnin tulokset (sarakkeiden A-I tiedot) on siirretty välilehdelle seulontaesityslomakkeelta.
3 Informaatioanalyysi	Tällä välilehdellä on esityksen tekijän ja Kansallisarkiston päätösvalmistelijan informaatioanalyysin arvioinnin tulokset. Informaatioanalyysin yhteydessä päätösvalmistelija arvioi tarkemmin esityksen tekijän arviota tehtävissä muodostuvien tietojen arkistollisesta ja tekee oman esityksen arkistollisesta arvosta. Esityksen tekijän arvioinnin tulokset (sarakkeiden A-H tiedot) on siirretty tälle välilehdelle seulontaesityslomakkeelta.
4 Kansallisarkiston määräys arkistoitavista tietoaineistoista	Tällä välilehdellä on Kansallisarkiston arkistolain nojalla antama määräys asiakirjojen ja tietoaineistojen pysyvästä säilytyksestä eli arkistoinnis Päätösvalmistelijan tehtäväanalyysiin (välilehti 2) ja informaatioanalyysiin (välilehti 3) perustuva esitys on esitelty Kansallisarkiston pääjohtaja ratkaisi päätösasian. Arvonmäärityksen kohteena olevien tehtävien, toimintaprosessien, tietovarantojen, tietoaineistojen ja tietoryhmien/tarkenteiden tiedot on si seulontaesityslomakkeen Informaatioanalyysi välilehdeltä tälle välilehdelle.

1 PÄÄTÖKSEN VALMISTELU	
PÄÄTÖSVALMISTELIJAN LAATIMA KUVAUS PÄÄTÖKSEN VALMISTELUN TOIMENPITEISTÄ	
TYÖVAIHE (Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontaprosessista)	**KUVAUS MITÄ TYÖVAIHEESSA TEHTIIN**
Ilmoittaminen päätösvalmistelun käynnistymisestä ja aloituspalaveri	Päätösvalmistelun aloituspalaveria ei pidetty, koska arvonmäärityksen ohjauksen vaiheessa Kansallisarkisto ja Espoo, Helsinki ja Vanta luonnoksia useissa ohjauspalavereissa. Lisäksi Kansallisarkisto on arvioinut lomakeluonnoksen viimeisimmän version ja esittänyt muut lomaketta ennen esityksen tekemistä Kansallisarkistolle.
Tietoaineistojen arvonmäärityksen tekeminen	Kaupungit ovat laatineet tietoaineistojen arvonmääritystä koskevan esityksen erinomaisesti. Kaupungit ovat noudattaneet Kansallisar laatimista koskevia ohjeita. Esitys koostuu seulontaesityslomakkeesta (Excel) ja sanastoliitteestä. Kaupungit ovat perustellet esityksensä tietoaineistojen pysyvästä säilytyksestä (arkistoinnista) erinomaisesti. Kaupungit ovat soveltane Kansallisarkiston antaman ohjeistuksen mukaisesti. Kaupungit ovat osallistaneet erityisen hyvin paikkatietojen keruusta vastaavat asia Esityksen sanastoliitteeseen on koottu arvokasta tietoa paikkatietotehtävistä ja tietoaineistojen erityispiirteistä. Minulla ei ole muutos perusteluihin. Kaupunkien esityksen ja sen perusteella annettavan Kansallisarkiston päätöksen haasteet eivät koske tietoaineistojen arvonmääritystä Taustoja on kuvattu yksityiskohtaisemmin Kansallisarkiston lausuntopyynnössä. Esitän, että Kansallisarkisto antaa päätöksen kaikille kunnille.
Asiakirjaluonnosten tarkistaminen ja kommentointi	Päätös koskee kaikkien kuntien tietoaineistoja, joten Kansallisarkisto ei pyydä lausuntoja pelkästään esityksen tekijöiltä.
Lausuntojen analysointi ja vaikutusten arviointi päätökseen	Päätösluonnoksesta pyydettiin lausuntoja 16.6.–14.8.2026. Lausuntopyyntö lähetettiin kunnille ja Suomen kuntaliitolle. Lausuntoja an yhteensä x kappaletta. Lausuntopalautteen keskeinen sisältö:

2 TEHTÄVÄANALYysi: TEHTÄVIEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUKAINEN ARVONMÄÄRITYS

TEHTÄVÄKONTEKSTIN KUVAUS				SEULONTAKESKUSTELUN TEHTÄVÄN ARVONMÄÄRITYSKRITEERIEN MUKAINEN TEHTÄVÄANALYYSI					PÄÄTÖSVALMISTELUJAN ARVONMÄÄRITYSKRITEERIEN MUKAINEN TEHTÄVÄANALYYSI			
Tehtävä (nimeä) Tehtävää koskeva teko on suoritettava perustaa organisaation käyttöä olevaan tehtävänsuorituksiksi. Tarvittaessa tehtävänimikkeen voi yksilöidä ja koreta myös muulla tavalla, esimerkiksi sähköisellä, jossa tehtävä on annettu toimijan hoidettavaksi.	**Toimintaprosessi/tehtäväluokka** Toimintaprosessi, jolla tehtävää hoidetaan. Toimintaprosessit voi määritellä tehtäväluokituksen tehtäväluokkien pohjalta. Merkitse yhdelle riville kaikki toimintaprosessi (tehtäväluokat), jolla tehtävää hoidetaan.	**Tehtävän/toimintaprosessin kuvaus** Tiivis sanallinen kuvaus, joka kertoo tehtävän/toimintaprosessin sisällöstä ja tarkoituksesta, käsittelyvaiheista sekä sen yhteyteen muodostuvista tietosaivelusta.	**Tehtävän säädöspeusta** Viittaus säännökseen, jossa tehtävä on annettu toimijan hoidettavaksi.	**Alkarajus** Tehtävän voimassaoloaika (alkamisvuosi - päättymisvuosi). Mikäli tehtävä jatkuu edelleen, päättymisvuosi jää tyhjäksi. **Esimerkki:** 1996 - 2023 2023 - Ei tiedossa	**Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys** • Tehtävän vaikutusta yhteiskunnan ja sen kehityksen, kansalaisten ja ympäristön sekä siä, miten laajaa ja syvää tämä vaikutus on. • Merkittävyyttä voidaan arvioida suhteessa muihin julkisyhtiöiden tehtäviin. Yhtenä näkökulmana voi olla tehtävään hoitamisen liittyvä harkintavallan käyttö. **Valitse vaihtoehto:** Kyllä/Ei	**Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö** • Tarkastele toimijoita ja toiminnan kohteita sekä yhteiskunnallista kehitystä ja poikkeavuttoja ilmiöitä. Arvioimi liittyy väliliaosti toimijan tehtävien merkittävyyden arvioimiin. • Ota huomioon myös tehtäväkokonaisuudet sekä tehtävän/toimintaprosessin kriteerien, jotka suorittamiseen voi osallistua yksi tai useampi toimija. Samoja tietoja voi kertyä eri tehtäviien yhteyteen uusille toimijoille. **Valitse vaihtoehto:** Kyllä/Ei	**Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi** • Merkitykseltäsi tehtävät kaikki toimintaprosessin tiedot arkistoidaan. • Vähemmän merkitykseltäsi tehtävät: toimintaprosessista arkistoidaan esimerkiksi ainoastaan päätöstiedot ja valmistaprosessin tiedot. Muut tiedot voidaan hävittää säilytettävän säilytettävä (mm. hakemus- eli viralliepaasiakirjat ja muut valmistelusiakirjat) **Valitse vaihtoehto:** Kyllä/Ei	**Arkistollisen arvon kirjallinen perustelu** Perustele valitamasi kriteeriryhmien kriteerejä hyödyntäen mikä tehtävässä muodostuvilla tiedoilla on tai ei ole arkistollista arvoa. **Esimerkki:** Rakennusupaapäätökset vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen, kansalaisiin ja elinkeinoelämään sekä yksityishenkilöiden ja yritysten oikeuksiinsen. Rakennusvuosiviivoja on merkittävä kunnallinen tehtävä, jika vaikuttaa kaupunkikehityksen. Historiallinen ja oikeudellinen arvo onostajille ja tutkimukselle on merkittävä.	**Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys** **Valitse vaihtoehto:** Kyllä/Ei	**Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö** **Valitse vaihtoehto:** Kyllä/Ei	**Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi** **Valitse vaihtoehto:** Kyllä/Ei	**Arkistollisen arvon kirjallinen perustelu**
10 02 02 Maasiomittaukset ja paikkatietojen hallinta 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 Katuraalymäkuvaukset ja laserkeilaus	Kuvauksia suoritetaan pääsäänttöisesti kartakartan ja kaupunkimallin ylläpitoa varten	Asiakkeenkyttöiset 132/1999 54a§ edellyttää, että laadtaan poltipakartta asemakaavoitusta varten.	Ensimmäiset Suomessa kaupunkien käyttöön otetut ilmakuvat ovat vuodelta 1932 ja niiden ottaminen jatkuu edelleen. Ilmakuvakuvan rinnalle on tullut muita tekniikoita 2000-luvulla.	Arkistollinen arvo: Kyllä	Arkistollinen arvo: Kyllä	Arkistollinen arvo: Kyllä	Ilmakuvat ja muut digitaaliset mittauusaineistot kertovat rakennetun ja rakentamattomian ympäristön muutoksista ja auttavat havainnoittamaan kaupunkiympäristön kehitystä. Historiallinen arvo onostajille ja tutkimukselle on merkittävä. Ilmakuvien, laserkeilauksien, pistemittauksien ja muiden kaupunkimittauksien tietoaineistojen perusteella voidaan seurata kaupunkin rakennetun ja rakentamattoman ympäristön kehitystä. Ilmakuvilla on pitkä historia kaupungin muutoksien tarkkailussa ja niitä on arkistoitu jo lähes vuosisadan ajalta. Uudet mittaustekniikat ja -aineistot tuovat uusia näkökulmia ympäristön kehityksen tarkastelusun. Arkistoimalla riittävästi digitaalisia mittausaineistoja voidaan tulevaisuuden tutkimuksessa nähdä tarkemmin ympäristön muutokset. Ilmakuvien ja laserkeilauksien lisäksi esimerkiksi katuraalymäkuvaukset tuovat kokonaan uuden näkökulman kaupunkien kehityksestä ja muutoksista. Kuvauksien ja mittauksien aineistoja hyödynnetään laajasti mm. kartttojen, kaavojen ja kaupunkimallien teossa. Tulevaisuudessa aineistoja voidaan hyödyntää kaupunkisuunnittelun lisäksi esimerkiksi rakennuksien tai kokonaisten asuinalueiden historiallisen arvojen määrittyksessä.	Arkistollinen arvo: Kyllä	Arkistollinen arvo: Kyllä	Arkistollinen arvo: Kyllä	Kaupungit ovat perustellet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.

3 INFORMAATIOANALYYSI: TIETOJEN ARVONMÄÄRITYS

					SEULONTAESITYKSEN TEKIJÄN TEKEMÄ ARVONMÄÄRITYSKRITEERIEN MUKAINEN INFORMAATIOANALYYSI			PÄÄTÖSVALMISTELIJAN TEKEMÄ ARVONMÄÄRITYSKRITEERIEN MUKAINEN INFORMAATIOANALYYSI		
Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka Valitse alasvetovalikosta. Täytä tieto jokaiselle riville.	**Tietoaineisto** Merkitse tehtävän yhteydessä muodostuvat tietoaineistot omille riveilleen. Muista täyttää rivin kohdalle myös Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka -sarakkeen (A) tiedot.	**Tietoaineiston tarkenne** Jaottele tietoaineisto tarpeen mukaan osakokonaisuuksiin. Tietoaineistot on yksilöitävä arvonmäärityksen, arvonmäärityksen perustelemisen ja käytettävän soveltamisen edellyttämälle tasolle. **(Sarake G:** Arvonmääritys**). Arvonmääritys tehdään aina tarkimmalla tasolla eli joko Tietoaineiston tai Tietoaineiston tarkenteen tasolla.**	**Ajallinen kattavuus** Muodossa (alkamisvuosi - päättymisvuosi). **Esimerkit:** 1996 - 2023 2023 - Ei tiedossa	**Tietoaineiston tai sen osakokonaisuuden (tarkenne) kuvaus** Kuvaile tietoaineiston sisältöä ja käyttötarkoitusta. Tarvittaessa voit kuvata myös tietoaineiston muotoa. Ks. **Aloita tästä -välilehden alaosan taulukko**	**Arvonmääritys** Valitse valikosta: **• Arkistoidaan** **• Ei arkistoida**	**Arvonmääritysten kriteeriryhmä** Valitse valikosta tärkein kriteeriryhmä (1 - 5), jolla perustelet arvonmääritystä.	**Arvonmääritysten kirjallinen perustelu** Perustele valitsemasi kriteeriryhmän kriteereijä hyödyntäen, miksi tietoaineiston asiakirjoilla ja muilla vastaavilla tiedoilla on tai ei ole arkistollista arvoa.	**Arvonmääritys** Valitse valikosta: **• Arkistoidaan** **• Ei arkistoida**	**Arvonmääritysten kriteeriryhmä** Valitse valikosta tärkein kriteeriryhmä (1 - 5), jolla perustelet arvonmääritystä.	**Arvonmääritysten kirjallinen perustelu** Perustele valitsemasi kriteeriryhmän kriteereijä hyödyntäen, miksi tietoaineiston asiakirjoilla ja muilla vastaavilla tiedoilla on tai ei ole arkistollista arvoa.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Ortoilmakuvat (kuvaus joka vuosi tai useammin)	2020 -	Ensisijaisesti kartoituskäyttöön luotu karttakoordinaatiston yhteensopiva ilmakuvauksen lopputuote, joka sopii sijainnittaan yhteen koordinaatistossa olevan kartan kanssa.. Ilmakuvaus on tapahtunut filmille noin vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys	Ortoilmakuvia on arkistoitu jo pitkään ja ne ovat "perustuote" ilmakuvauksessa. Koska ortokuvia on arkistoitu jo pitkän aikaa, on niiden vertailukelpoisuus hyvä. Ortokuvat ovat tutuimmat ja käytetyimmät aineistot seurata kaupungin kehitystä ja muutosta. Niiden soveltuvuus karttakoordinaatiston kanssa mahdollistaa tarkkojen karttakuvausten tekemisen.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Kartoitusilmakuvat (pelkkä pystykuva, kuvaus joka vuosi)	2020 -	Suoraan alaspäin kuvattu ilmakuvaus. Alkuperäisdataa, jonka lopputuote on ortoilmakuva. Ilmakuvaus on tapahtunut filmille noin vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi. Pystyilmakuvaa ei arkistoida, jos siitä on tuotettu ortoilmakuva. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Ei arkistoida		Kartoituskuvia ei tarvitse arkistoida, mikäli niistä tuotetaan ortoilmakuvia.	Ei arkistoida	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Monikamerakuvaukset (pysty + viistoilmakuvat)1+4 kuvaa (kuvaus joka vuosi)	2020 -	Viistokuvaus alias monisuuntakuvaus tarkoittaa erillisiä viistoon kuvattuja ilmakuvia. Alkuperäisdataa. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys	Viistokuvauksen aineistot ovat alkuperäisdataa monikamerakuvauksesta. Kuvia ei ole käsitelty, jolloin niiden alkuperäisyys ja eheys säilyy parhaimpana.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Katunäkymäkuvaukset (360 kuvaukset)		2020 -	Liikkuvasta ajoneuvosta kerättyä kuva-aineistoa. Globaali esimerkki katunäkymäkuvapalveluta on Google Street View. Kunnat ostavat omaan käyttöön kuvauksia ja käyttöpalvelua kansainvälisiltä palveluntuottajilta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Katunäkymäkuvauksien avulla voidaan tutkia kaupunkikuvaa ja maisemaa "sellaisena kun ihminen sen näkee". Jos halutaan tarkastella mm. kaupunkikeskuksen muutosta, voidaan katunäkymäkuvauksilla seurata muutosten vaikutusta ihmisten näkökulmasta. Tutkimuskäytössä hyödyllistä, kun halutaan seurata esim. alueiden yleisilmeiden muutosta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Mobiillilaserkeilauskuvaukset katunäkymäkuvausten yhteydessä.	2020 -	Laserkeilauksia ei tehdä pelkästään ilmasta, vaan niitä voi tuottaa myös maan pinnalta ajoneuvosta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Yhdistää laserkeilauksen ja katunäkymäkuvauksen, jolloin saadaan kolmiulotteista katunäkymäkuvaa. Mahdollistaa kolmiulotteiset kaupunkimallit ihmisen näkökulmasta. Koko kaupungin tai suuren alueen kuvaus antaa kattavan aineiston tutkimuskäyttöä varten.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Laserkeilaukset ilmasta	2020 -	Lentävästä laitteesta toteutettu laserkeilaus (skannaus) tuottaa pistepilvianeiston, joka koostuu miljardeista laserkeilauspisteistä, joilla kohteesta saadaan mittatarkkaa kolmiulotteista tietoa. Pistepilvestä pystytään tuottamaan kolmiulotteisia malleja kohteesta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Laserkeilauksen aineistot ovat alkuperäisdataa, josta voidaan johtaa mm. kolmiulotteisia kaupunkimalleja. Tutkimuskäytössä hyödyllisin tapa saada kolmiulotteista kuvaa alueesta. Kertoo kaksiulotteisia kuvia paremmin korkeuseroja ja rakennuksien suhteita toisiinsa.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 5: Käyttötarpeet	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Staattiset laserkeilaukset	2020 -	Staattinen eli paikaltaan tapahtuva laserkeilaus. Käytetään joissain kunnissa kaupunkimallin lähtötietona	Ei arkistoida		Ei arkistointitarvetta, koska on lähtötieto arkistoitavalle kaupunkimallille.	Ei arkistoida	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Kaupunkimallit		2020 -	Kolmiulotteinen rakennetun kaupungin 'digitaalinen kaksonen' ja perinteisen kaksiulotteisen kartan kolmiulotteinen uuden teknologian vastine. Älykkäässä kaupunkimallissa 3D-mallinnetut kohteet sisältävät ominaisuustietoja ja niihin voidaan yhdistää muita tietoaineistoja esim. rakennustunnusten avulla.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kolmiulotteisten kaupunkimallien tekeminen on mittaustoiminnan jatkumoa kaksiulotteisista kartoista. Kaupunkimallien avulla voidaan luoda kaupungista "digitaalinen kaksonen", jonka kaikka mahdollisuuksia ei ole vielä tutkittu. Malleihin voidaan yhdistää muutakin tietoa mm. rakennuksista, infrahankkeista, historiasta. Arkistoinnin tavoitteena on saada talteen tutkimuksen käyttöön kaupunkimalleja eri puolelta Suomea.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Kolmioverkkomallit		2020 -	Kolmioverkkomalli on viistoilmakuvista laskettu maaston 3D-mallinnus, jonka pintaan on liitetty viistoilmakuvan värejä. Kohteta ei ole mallinnettu yksittäisinä objekteina eikä malli ole 'älykäs' kuten kaupunkimalli.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Ks. perustelut kaupunkimallin arkistoinnista. Jos kunta tuottaa sekä kolmioverkkomalleja että kaupunkimalleja, arkistoidaan näistä vain kaupunkimalli. Jos kunta tuottaa pelkän kolmioverkkomallin, arkistoidaan se.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Fotogrammetriset pistepilvet		2020 -	Ilmalaserkeilauksen kaltainen pistepilvianeisto, mutta aineisto lasketaan ohjelmallisesti viistoilmakuvista. Ohjelman algoritimi vertaa alueen viistoilmakuvia ja päätteelee kuvia vertailemalla (rakennuksen, maan, puun latvuston jne.) pinnan sijainnin. Käytetään joissain kunnissa kaupunkimallin lähtötietona. Pistepilvi pystytään tarvittaessa tuottamaan jälkikäteen ilmakuvista.	Ei arkistoida		Ei arkistointitarvetta, koska pistepilvi pystytään tuottamaan tarvittaessa arkistoiduista ilmakuvista.	Ei arkistoida	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kaupungit ovat perustelleet esityksen hyvin. Minulla ei ole muutosehdotuksia siihen.

6 KANSALLISARKISTON MÄÄRÄYS ARKISTOITAVISTA TIETOAINEISTOSTA

Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka Valitse alasvetovalikosta. Täytä lista jokaiselle riville.	**Tietoaineisto** Merkitse tehtävän yhteydessä muodostuvat tietoaineistot omilla riveillään. Muista täyttää niistä kohtaan myös Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka -sarakkeen (A) tiedot.	**Tietoaineiston tarkenne** Jaottele tietoaineisto tarpeen mukaan osakokonaisuuksiin. Tietoaineistot on yksilöitävä ensisijaisesti kyseisen tehtävän/prosessin/yksikön sisällön perusteella. Ei kuitenkaan yksilöitävä tietoja, jotka **Sähköisen D-suosituksessa**. **Arkistonhoitaja tehtään aina tarkemmalla tasolla eli jokin Tietoaineiston tai Tietoaineiston osakokonaisuus tasolla.**	**Ajallinen kattavuus** Muodossa (alkamisvuosi - päättymisvuosi). **Esimerkit:** 1996 - 2023 2020 - B-tiedosta	**Tietoaineistan tai sen osakokonaisuuden (tarkenne) kuvaus** Kuvaile tietoaineiston sisältöä ja käyttötarkoitusta. Tarvittaessa voit kuvata myös tietoaineiston muotoa. Kt. **Aloita tästä -välilehden alussa taulukko**	**Tietovarante** (nimike) Tietovarante, jonka osa **tietoaineisto** on.	**Kansallisarkiston määrätyn säilytyksen ja tietoaineistojen pysyvästä säilytyksestä eli arkistoimisesta**	**Määrätyn pöörittyisen tietoaineistojen otoksen poimintamallisti tai turkeumukseta sarakkeen G mukaiskseen** **Esimerkit:** Otaksista arkistoidaan vuosittaisot	**Mitä alkaen muodostuneiden tietoaineistoihin päätöstä noudatetaan**	**Tällä päätöksellä kumotaan seuraavat aiemmat seulontapäätökset tietoaineiston osalta**
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Ortoilmakuvat (kuvaus joka vuosi tai useammin)	2020 -	Ensisijaisesti kartoituksäätiöiden luotu kartakoordinaatistoon yhtenevyysvirs ilmakuvaukset toppuotuste, joka sisäl sijainnitilan yhteen koordinaatistossa olevan kartan kanssa. Ilmakuvaus on tapahtunut filmile non vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Ei tarvetta määritellä	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Kartoituslmakuvat (peltikä pyytyluva, kuvaus joka vuosi)	2020 -	Suoraan alaspäin kuvattu ilmakuvaus. Alkuperäisdataa, jonka toppuotuste on ortoilmakuva. Ilmakuvaus on tapahtunut filmile non vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi. Pystylmakuvaa ei arkistoida, jos sitä on tuotettu ortoilmakuva. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Ei arkistoida	Ei arkistoida, mikäli näistä tuotetaan ortoilmakuvia.	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Monikamerakuvaukset (pyöly + viistolmakuvat)(1+4 kuvaa (kuvaus joka vuosi)	2020 -	Viistokuvaus alas monisuuntakuvaus tarkoittaa erillisiä viistoon kuvattuja ilmakuvia. Alkuperäisdataa. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Arkistoidaan otantana 5 vuoden välein nollaan (0) ja viiteen (5) päättyvillä vuosilla tai lähimmän toteutuneen kuvausvuoden mukaan. Mikäli valittavana arkistoinnita varten on kahden kuvausvuoden välinen tietoaineisto (esim. kuvaukset tapahtuneet vuonna -94 ja -96), valitaan arkistoinnin parempilaatuinen kuvausvuosi/ja	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Katunäkymäkuvaukset (360 kuvaukset)		2020 -	Liikkuvasta ajoneuvosta kerättyä kuva-aineistoa. Globaali esimerkki katunäkymäkuvapalveluta on Google Street View. Kuvat ovatavat omaan käyttöön kuvaaliia ja käyttöpalvelua kansainsälöllä palvelumuottajlta.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Arkistoidaan otantana 5 vuoden välein nollaan (0) ja viiteen (5) päättyvillä vuosilla tai lähimmän toteutuneen kuvausvuoden mukaan. Mikäli valittavana arkistoinnita varten on kahden kuvausvuoden välinen tietoaineisto (esim. kuvaukset tapahtuneet vuonna -94 ja -96), valitaan arkistoinnin parempilaatuinen kuvausvuosi/ja	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Mobiililaserkeilauskuvaukset katunäkymäkuvausten yhteydessä	2020 -	Laserkeilauksia ei tehdä jatkossaan ilmasta, vaan niitä voi tuottaa myös maan pinnalta ajoneuvosta.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Arkistoidaan otantana 5 vuoden välein nollaan (0) ja viiteen (5) päättyvillä vuosilla tai lähimmän toteutuneen kuvausvuoden mukaan. Mikäli valittavana arkistoinnita varten on kahden kuvausvuoden välinen tietoaineisto (esim. kuvaukset tapahtuneet vuonna -94 ja -96), valitaan arkistoinnin parempilaatuinen kuvausvuosi/ja	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Laserkeilaukset ilmasta	2020 -	Lentävästä laitteesta toteutettu laserkeilaus (skannaus) tuottaa pistepilvimaisiin, joka koostuu miljardeista laserkeilauspisteistä, jotka kohteesta saadaan mittatarkkaa koimustietoista tietoa. Pistepilvestä pystytään tuottamaan koimustietoisia malleja kohteesta.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Arkistoidaan otantana 5 vuoden välein nollaan (0) ja viiteen (5) päättyvillä vuosilla tai lähimmän toteutuneen kuvausvuoden mukaan. Mikäli valittavana arkistoinnita varten on kahden kuvausvuoden välinen tietoaineisto (esim. kuvaukset tapahtuneet vuonna -94 ja -96), valitaan arkistoinnin parempilaatuinen kuvausvuosi/ja	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Staattiset laserkeilaukset	2020 -	Staattinen eli paikallaan tapahtuva laserkeilaus. Käytetään jossain kunnissa kaupunkimallin lähtötietona.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Ei arkistoida	Ei tarvetta määritellä	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Kaupunkimallit		2020 -	Kolmiulotteisen rakennetun kaupungin digitaalinen kaksoinen ja perinteisen kaksiulotteisen kartan korvaajaa uusilla teknologioilla uudella. Ajatuksena kaupunkimallissa 3D-mallinnetut kohteet sisältävät ominaisuustietoja ja niihin voidaan yhdistää muita tietoaineistoja esim. rakennustunnusten avulla.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Arkistoidaan otantana 5 vuoden välein nollaan (0) ja viiteen (5) päättyvillä vuosilla tai lähimmän toteutuneen kuvausvuoden mukaan. Mikäli valittavana arkistoinnita varten on kahden kuvausvuoden välinen tietoaineisto (esim. kuvaukset tapahtuneet vuonna -94 ja -96), valitaan arkistoinnin parempilaatuinen kuvausvuosi/ja	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Kolmiuverkkomallit		2020 -	Kolmiuverkkomalli on viistolmakuvista laskettu maaston 3D-mallinnus, jonka pintaan on liitetty viistolmakuvan vaneja. Kohteita ei ole mallinnettu yksittäisinä olipelkana eikä malli ole täydet. Kuten kaupunkimalli.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Arkistoidaan	Arkistoidaan otantana 5 vuoden välein nollaan (0) ja viiteen (5) päättyvillä vuosilla tai lähimmän toteutuneen kuvausvuoden mukaan. Mikäli valittavana arkistoinnita varten on kahden kuvausvuoden välinen tietoaineisto (esim. kuvaukset tapahtuneet vuonna -94 ja -96), valitaan arkistoinnin parempilaatuinen kuvausvuosi/ja	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katurakennukseuksiet ja laserkeilaus	Fotogrammetriset pistepilvet		2020 -	Ilmalaserkeilauksen kaltainen pistepilvimaisesto, mutta aineisto laadetaan ohjelmallisesti viistolmakuvista. Ohjelman algoritmi vertaa skaneri viistolmakuvia ja pistelmäe kuvia vertailemalla (siteenmukaan, maan, puun leivuton jne.) pinnan sijainnin. Käytetään jossain kunnissa kaupunkimallin lähtötietona. Pistepilvi pystytään tarvittaessa tuottamaan jälkikäteen ilmakuvista.	Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittauo- anturi- ja kartoitustiedot	Ei arkistoida	Ei tarvetta määritellä	2020-	AL/1665/07.01.03.01/2008

YLEISET OHJEET

ARVONMÄÄRITYS

Arvonmääritys on julkishallinnon toimijoiden tehtävien, toimintakontekstin sekä muodostuvien asiakirjojen ja tietoaineistojen sekä niiden käytön arviointia, jonka tavoitteena on määritellä arkistoitavat eli arkistolain (831/1994) mukaiset pysyvästi säilytettävät ja määräajan säilytettävät asiakirjat ja tietoaineistot. Kansallisarkisto määrää, mitkä toimijan asiakirjat ja tietoaineistot ovat arkistoitavia (pysyvästi säilytettäviä) ja mitkä määräajan säilytettäviä. Määräykset annetaan pääasiassa seulontapäätöksinä, jotka perustuvat tehtyyn arvonmääritykseen.

SEULONTAESITYKSEN LAATIMINEN

Seulontapäätös annetaan pääsääntöisesti Kansallisarkistolle tehdyn seulontaesityksen perusteella. Siinä toimija esittää omaan arvonmääritykseensä perustuvan arvionsa asiakirjojensa ja tietoaineistojensa arkistollisesta arvosta. Seulontaesityksen laatimisessa hyödynnetään toimijan tiedonhallintamallia.

SEULONTAPÄÄTÖKSEN VALMISTELU

Seulontapäätös valmistellaan yhteistyössä seulontaesityksen tekijän ja Kansallisarkiston kanssa. Kansallisarkistosta ollaan yhteydessä esityksen tekijän nimeämään yhteyshenkilöön. On hyvä huomioida, että tässä valmisteluvaiheessa tarvittavat yhteistyöresurssit sekä yhteyshenkilön että muiden mahdollisesti tarvittavien asiantuntijoiden osalta. On tärkeää varmistaa, että organisaation määrittelemällä yhteyshenkilölle on varattu riittävästi työaikaa päätöksen valmisteluvaiheessa tehtävään yhteistyöhön Kansallisarkiston kanssa.

TEHTÄVÄANALYYSI JA INFORMAATIOANALYYSI ARVONMÄÄRITYKSEN KRITEERIRYHMIEN AVULLA

Arvonmäärityksen kohteena olevia tietoaineistoja arvioidaan seulontaesitystä varten tehtävä- ja informaationalyysin avulla. Arvonmäärityksessä käytetään **Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikan arvonmäärityksen kriteeriryhmiä.** Niihin on tärkeää tutustua ennen arvonmäärityksen aloittamista. Löydät kriteeriryhmien kuvaukset Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikasta.

LINKKI: Kansallisarkiston arvonmääritys ja seulontapoliitiikka

TÄTÄ LOMAKETTA KOSKEVAT OHJEET

Arvonmäärityksen tulos ilmoitetaan seulontaesityslomakkeella. Mahdolliset muut kuvaukset (esimerkiksi tiedonohjaussuunnitelma tai arkistonmuodostussuunnitelma) liitetään esityksen liitteeksi, jotta myös Kansallisarkistolla on tieto esimerkiksi asiakirjatasolle menevistä määrittelyistä. Alle on koottu välilehtien yleiskuvaukset. Lisäohjeita löytyy välilehtien yläreunoista ja niiden sarakkeiden kuvauksista.

LOMAKKEEN VÄLILEHTI (linkki)	VÄLILEHDELLÄ ANNETTAVAT TIEDOT	MIHIN TÄTÄ TIETOA TARVITAAN?
1 Esityksen yhteenveto	Kuvaa yleisellä tasolla seulontaesityksen kohde ja muut esitykseen liittyvät merkitykselliset tiedot. Näitä ovat mm. organisaation tiedot, tehtävät ja kuvaukset organisaation tiedonhallinnasta ja arkistoinnista.	Yhteenveto antaa päätöksen valmistelussa tarvittavan yleiskuvan esityksen sisällöstä, kohteesta ja taustasta.
2 Yhteystiedot ja liitteet	Merkitse välilehdelle seulontaesityksen tekijän yhteystiedot ja toimijan määrittelemän yhteyshenkilön tiedot. Välilehdellä luetellaan myös esityksen liitteet.	Seulontapäätös valmistellaan yhteistyössä Kansallisarkiston ja seulontaesityksen tekijä kanssa. Valmisteluvaiheessa Kansallisarkistosta otetaan yhteyttä nimettyyn yhteyshenkilöön.
3 Toimijaa koskevat tiedot	Kuvaa kattavasti ja tiiviisti organisaation toimintavuodet, edeltäjät/seuraajat, tehtävät ja muut organisaation perustiedot.	Seulontapäätöksen valmistelussa tarvitaan perustiedot organisaatiosta, jotta asiakirjojen ja tietoaineistojen merkittävyyttä tutkimukselle ja muille arkistointivaiheen tarpeille pystytään arvioimaan.
4 Aiemmat seulontapäätökset	Välilehdellä luetellaan esityksen kohteena olevia asiakirjoja ja tietoaineistoja koskevat aiemmat seulontapäätökset sekä kerrotaan, mistä alkaen aiemmat päätökset kumotaan uudella päätöksellä. Lisäksi luetellaan organisaatiolle annetut muut aiemmat seulontapäätökset tarkoituksenmukaisin osin.	Uutta arvonmääritystä tehtäessä on tärkeää tuntea aiemmin tehty arvonmääritys, määritellä, mihin saakka noudatetaan aiempia päätöksiä sekä mistä alkaen noudatetaan uutta päätöstä ja kumotaan aiemmat päätökset. Myös esityksen tekijän on tärkeää varmistaa, että sen tiedot aiemmasta arvonmäärityksestä ovat ajantasalla.
5 Tehtäväanalyysi: tehtävien, toimintaympäristön ja prosessien arvonmääritys	Toimija tekee ensin sisäisesti arvonmäärityksen tehtäville, toimintaympäristölle ja toimintaprosesseille. Analyysin tulos esitetään tällä välilehdellä. Tehtäväanalyysissa käytetään arvonmääritys- ja seulontapolitiikan arvonmäärityskriteerejä 1 - 3: ▪ Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys ▪ Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö ▪ Kriteeriryhmä 3. Toimintaprosessi Välilehdellä arvonmääritetään tarvittaessa myös tehtävät, joiden tuloksena ovat aiemmin muodostueet seulontaesityksen kohteena olevat analogiset asiakirjat.	Tehtäväanalyysin avulla tunnistetaan ne tehtävät, joissa voi muodostua arkistollisesti arvokkaita asiakirjoja ja tietoaineistoja. Analyysin tavoitteena on siis arvioida, miten tehtävien ja toimintojen merkittävyys vaikuttaa niissä muodostuvien asiakirjojen ja tietoaineistojen arkistolliseen arvoon. Tehtävän lisäksi näkökulmina ovat toimintaympäristö ja toimintaprosessit.
6 Informaatioanalyysi: tietoaineistojen arvonmääritys	Informaatioanalyysin yhteydessä toimija arvioi tarkemmin tehtävissä muodostuvien tietojen arkistollista arvoa. Aanalyysiä varten jäsennellään ja yksilöidään **kaikki tehtävän hoitamisen yhteydessä muodostuvat tietoaineistot** arvonmäärityksen, avonmäärityksen perustelemisen ja käytäntöön soveltamisen edellyttämälle tasolle. Arvonmääritys tehdään pääsääntöisesti tietoaineistotasolla. Jos arvonmääritys vaatii tarkemman tason analyysiä, ryhmitellään tietoaineistot sitä varten osakokonaisuuksiksi **Tietoaineiston tarkenne** -sarakkeeseen (**sarake G**). Huomaa, että tietoaineistot jäsennellään esitystä varten **loogisella tasolla**. Sama tietoaineisto voi esiintyä loogisesti yhtenä kokonaisuutena, mutta hajaantua fyysisesti eri tietojärjestelmiin tai muihin tallennusratkaisuihin. **Tietojärjestelmät-sarakkeessa (sarake H)** voit tarvittaessa eritellä tietoaineistoon liittyviä tietojärjestelmiä tai muita teknisiä ratkaisuja, mikäli se on tarpeen kokonaisuuden ymmärrettävyyden tai erilaisten yhteyksien esittämisen näkökulmista. Informaatioanalyysi tehdään arvonmääritys- ja seulontapolitiikan **arvonmäärityskriteerien 1-5 avulla**: ▪ Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys ▪ Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö ▪ Kriteeriryhmä 3. Toimintaprosessi ▪ Kriteeriryhmä 4. Tietosisältö ▪ Kriteeriryhmä 3. Käyttötarpeet Tärkeimmäksi arvioitua kriteeriryhmää käytetään mahdollisen arkistollisen arvon perusteena. Lisäksi voidaan huomioida erikseen **Kriteeriryhmä 7: Kustannustekijät (Lisätiedot-sarake)**.	Informaatioanalyysi tehdään irrallaan tehtävän arvonmäärityksestä. Myös tehtäväanalyysin yhteydessä vähämerkitykselliseksi arvioidussa tehtävässä voi muodostua tietoja ja tietoaineistoja, jotka ovat tietosisältönsä tai käyttötarkoituksen vuoksi arkistollisesti arvokkaita. Tietoaineistolla tarkoitetaan asiakirjoista ja muista vastaavista tiedoista muodostuvaa tiettyyn viranomaisen tehtävään tai palveluun liittyvää tietokokonaisuutta (tiedonhallintalaki, 2 §). Tietoaineistojen yksilöinnissä ja kuvaamisessa voi auttaa tehtävän, toimintaprosessin j sen vaiheiden lisäksi niiden tarkasteleminen sisällön, käyttötarkoituksen ja joskus myö muodon näkökulmsta. Voit kuvata tietoaineiston sisältöä ja käyttötarkoitusta välilehden **6 Informaatioanalyysi Tietoaineiston kuvaus -sarakkeessa**, mikäli ne eivät käy ilmi tehtävän ja tietoaineiston muista tiedoista. Voit tarvittaessa kuvata samassa yhteydess myös tietoaineiston muotoon liittyviä näkökulmia.
7 Analogisten asiakirjojen arvonmääritys	Välilehdellä tehdään arvonmääritys aiemmin muodostuneille analogisille asiakirjoille.	Välilehdelle merkitään aiemmin muodostuneiden analogisten asiakirjojen arvonmääritystä koskevat tiedot. Tällä tarkoitetaan analogisia asiakirjoja, joita ei ole perusteltua määritellä toimijan tiedonhallintamallin tehtävien, tietovarantojen ja tietoaineistoien yhteyteen. Arkistonmuodostus on perustunut esimerkiksi järjestelykaavaan (ABC-kaava) tai tehtäväluokituksesta johdettuun arkistokaavaan.

1 ESITYKSEN YHTEENVETO

OHJEET

Kirjoita tälle välilehdelle seulontaesityksestä yhteenveto. Tavoitteena on kokonaiskuva esityksen kohteena olevista tietoaineistoista, tehtävistä ja toimijoista sekä tärkeimmistä taustatekijöistä.

Voit hyödyntää yhteenvedon tekemisessä alla olevia apukysymyksiä ja näkökulmia:
· Mitä tietoaineistoja esitys koskee?
· Miksi esitys on tehty?
· Lyhyt kuvaus organisaatiosta, jonka tietoaineistoja esitys koskee.
· Muut esityksen kannalta merkitykselliset tiedot

(Rivinvaihto Excelissä: ALT + ENTER)

Seulontaesitys koskee tiettyjä kuntien peruspaikkatietojen keruun yhteydessä syntyneitä tietoaineistoja. Mainitut tietoaineistot on eritelty tarkemmin kohdassa 6 Informaatioanalyysi.

Esitys tehdään, koska voimassa oleva seulontapäätös AL 11665/07.01.01.03.01/2008 on vuodelta 2008 eikä tuohon aikaan ole osattu huomioida teknistä kehitystä, joka on johtanut uusien ilma- ja kaupunkikuvausten yhteydessä syntyvien tietoaineistojen muodostumiseen ja tietoaineistojen määrän valtavaan kasvuun. Voimassa olevan säilytysaikapäätöksen liitteessä mainitaan erilaisten kartta-aineistojen lisäksi arkistoitaviksi pelkästään ilmakuvat ja ilmakuvakartastot, eikä siinä ole huomioitu uuden teknologian mittausaineistoja. Teknisen kehityksen myötä toiminnan tuloksena syntyy nykyisin useita erilaisia ilmakuvaformaatteja, laserkeilausaineistoja, katunäkymäkuvauksia, kaupunki- ja kolmioverkkomalleja sekä fotogrammetrisia pistepilviä. Tulevan tutkimuksen kannalta ei ole tarpeen säilyttää kaikkea syntyvää mittausaineistoa pysyvästi. Esimerkiksi Helsingin kaupungin kaupunkimittaamisen yhteydessä syntyy vuosittain satoja teratavuja tietoaineistoja, ja tilanne on sama muilla suurilla kuntatoimijoilla. Tulevaisuudessa kuvataan vielä tarkempia kuvia ja datan määrä voi moninkertaistua kuvien laadun parantuessa.

Kaupunkimalliaineistot ovat mukana tässä esityksessä uutena paikkatietoaineistona. Kaupunkimallien voidaan katsoa oleva perinteisten karttojen modernin ajan kolmiulotteisia ilmentymiä. Kaupunkimallien tuotanto ja visuaalinen ilme pohjautuvat ilmakuva- ja laserkeilausaineistoihin. Kaupunkimallien tultua osaksi isojen kuntien peruspaikkatietoja, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi yhdistää kaupunkimallit ilmakuvaus- ja laserkeilausaineistojen seulontaesitykseen. Näitä kaikkia tietoaineistoja yhdistävät myös isot datamäärät sekä vaihtelevat tietoformaatit. Tulevaisuudessa mittaustoimi tulee entistä enemmän siirtymään kaupunkimallien käyttöön ja perinteisten kaksiulotteisten karttojen käyttö tulee hiipumaan.

Ilmakuvia, laserkeilausaineistoja, 360 kuvauksia, kaupunkimalleja ja fotogrammetrisia pistepilviä syntyy myös tiettyjen infrarakentamisen hankkeiden ja talonrakennushankkeiden yhteydessä (10 06 Rakennusten ja rakennelmien toteutussuunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja purkaminen; 10 05 02 Alueiden ja rakenteiden kohdesuunnittelu). Vaikka näissä hankkeissa tuotetaan samankaltaista tietoaineistoa kuin paikkatietojen keruun yhteydessä, ovat syyt tiedon keruulle erilaiset. Paikkatietojen keruu on jatkuvaa ja kunnan alueen laajasti dokumentoivaa toimintaa. Rakennusten ja infrastruktuurin kuvaus on satunnaisempaa projekti-/hankelähtöistä toimintaa ja niiden yhteydessä tuotetun datan tarkkuus, mittakaava ja tiedonkeruun aikasykli ovat erilaiset paikkatiedon keruuseen verrattuna. Tiedon säilytyksen laajuuden ja ajallisen keston tarve ovat erilaiset ja toiminta tapahtuu kunnan organisaatioiden eri osissa. Yhteisistä tiedonkeruuteknologioista huolimatta käyttötapaukset ovat toiminnaltaan ja tarpeiltaan niin erilaisia, että näiden yhdistäminen samaan seulontaesitykseen ei ole tarkoituksenmukaista. Tästä johtuen tämä seulontaesitys koskee vain kuntien peruspaikkatietojen keruun yhteydessä tuotettuja tietoaineistoja. Kuntien lisäksi projekti-hankelähtöistä kuvaamista tekevät ainakin Senaattikiinteistöt ja Väylävirasto. Talonrakentamisen ja infrarakentamisen yhteydessä syntyvistä vastaavista tietoaineistoista on tarve tehdä seulontaesitys myöhemmässä vaiheessa.

Tämä seulontaesitys on valmisteltu yhteistyössä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien kanssa. Kaikilla kolmella kaupungilla syntyy samanlaisia tietoaineistoja kaupunkimittauksen yhteydessä. Kaupunkien tekemässä arvonmäärityksessä on pyritty huomioimaan myös muiden kuntien tuottamia ilmakuva-aineistoja parhaan tietämyksen mukaisesti. Ilmakuvauksia ja kaupunkimittauksia tehdään joko omana työnä, osana kuntayhtymää tai ostopalveluna kaupallisilta toimijoilta. Pienemmissä kunnissa ei välttämättä ole omaa kuvaus- ja mittaustoimintaa ollenkaan, vaan ne hyödyntävät esim. Maanmittauslaitoksen tekemiä kuvia ja mittauksia. Suurimmat kuntatoimijat myös tekevät tai teettävät kuvauksia tiheämällä syklillä ja monipuolisempia aineistoja kuin pienemmät kuntatoimijat. Suurimmat kuntatoimijat myös tuottavat kuvauksen yhteydessä sellaisia tietoaineistoja, kuten kaupunkimallit, joita pienemmät kuntatoimijat eivät tuota. Tämä seulontaesitys koskee vain kunnan tai kuntayhtymän itse tekemää tai ostopalveluna hankittuja ilmakuvauksen ja kaupunkimittauksen tietoaineistoja.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien mielestä osa syntyvistä tietoaineistoista tulisi arkistoida otantamenetelmällä, johtuen toiminnan yhteydessä tietoaineistojen suurista datamassoista huolehtien kuitenkin tulevan tutkimuksen tarpeista säilyttämällä riittävä otanta aineistoista. Tarkempi esitys arkistoitavien tietoaineistojen otannasta on seulontaesityslomakkeen välilehdellä 6 informaatioanalyysi. Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit ehdottavat, että mahdollinen seulontapäätös koskisi kyseessä olevia tietoaineistoja takautuvasti 1.1.2020 lähtien. Datan määrä ei ole suuri ongelma ennen 2020 lukua, vaan datan määrä on lähtenyt jyrkempään kasvuun 2020 luvulla, kun uutta kuvausteknologiaa on otettu käyttöön.

Arkistolaitoksen seulontapäätöksessä AL 11665/07.01.01.03.01/2008 arvioitiin laajasti Mittaus- ja karttapalveluiden tehtävissä syntyneitä aineistoja. Teknologisten muutoksien ja käytäntöjen kehittymisen myötä on tunnistettu, että kyseisistä tehtävistä tulisi tehdä päivitetty tai tarkennettu seulontapäätös, sillä kyseinen päätös ei kata kaikkia uusimpia mittaus- ja karttapalveluiden synnyttämiä aineistoja. Asian laajuus ja käytettävissä olevat työpanokset huomioiden tämä seulontaesitys ei kata muita aineistoja, kuin peruspaikkatietojen keruun yhteydessä syntyneitä aineistoja.

2 YHTEYSTIEDOT JA ESITYKSEN LIITTEET

OHJEET

Välilehdelle 2 täytetään esityksen tekijän yhteystiedot. Kansallisarkisto on ensisijaisesti yhteydessä päätöksen valmisteluvaiheessa tälle välilehdelle merkittyyn yhteyshenkilöön. Välilehdellä kannattaa esittää myös varayhteyshenkilön tiedot.

Välilehdellä ilmoitetaan myös esityksen liitetiedostot.

ESITYKSEN TEKIJÄN YHTEYSTIEDOT

Toimija (organisaatio/tiedonhallintayksikkö)	Helsingin kaupunki
Postiosoite	PL 1 , 00099 Helsingin kaupunki
Yhteyshenkilön nimi	Ville Kontinen
Yhteyshenkilön puhelinnumero	403 549 072
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite	ville.kontinen@hel.fi
Varayhteyshenkilö	Tuomas Virtanen
Varayhteyshenkilön sähköpostiosoite	tuomas.s.virtanen@hel.fi

ESITYKSEN LIITTEET

Merkitse alla olevaan luetteloon arvomäärityksen kohteen kannalta olennaiset liitteet. Tarvittavista liitteistä sovitaan tapauskohtaisesti esityksen tekijän ja Kansallisarkiston välisessä aloituspalaverissa.

Liitteiden avulla toimija antaa Kansallisarkistolle lisätietoja:
• tehtävistä ja toimintaprosesseista/tehtäväluokista (tehtäväluokitus)
• tehtävistä, toimintaprosesseista/tehtäväluokista sekä asiakirjoista ja muista vastaavista tiedoista, joista arvonmäärityksen kohteena olevat tietoaineistot koostuvat (tiedonohjaussuunnitelma tai arkistonmuodostussuunnitelma)
• tietoaineistoihin sisältyvistä henkilötiedoista (selosteet henkilötietojen käsittelytoimista)

Huomaa, että arvonmääritys tehdään ainoastaan lomakkeen välilehdille 5 ja 6 tai 7 merkityille tehtäville ja tietoaineistoille/analogisille asiakirjoille.

Tiedonohjaussuunnitelma tai sen osa	☑
Arkistonmuodostussuunnitelma (AMS) tai sen osa	☐
Selosteet henkilötietojen käsittelytoimista (aiemmin tietosuojaselosteet)	☐
Tehtäväluokitus	☐
Muu liite (tarkenna Lisätiedot -kohdassa)	☑

Lisätiedot (rivinvaihto Excelissä: ALT + ENTER)

Sanasto/termiliite, joka kertoo mikä mikäkin kaupunkikuvauksen yhteydessä syntyvä tietoaineisto on ja kuinka se syntyy.
Helsingin kaupungin julkinen tiedonohjausuunnitelma löytyy osoitteesta: https://tiedonohjaus.hel.fi/
Kyse on päätehtävään 10 Maankäyttö, rakentaminen ja asuminen kuuluvasta tehtävästä kuntien yhteisessä tehtäväluokituksessa.
Helsingin kaupungin tehtäväluokitus on seuraavanlainen:
10 MAANKÄYTTÖ, RAKENTAMINEN JA ASUMINEN
10 02 Maanmittaus ja maaperätutkimus
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta
10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset
10 02 02 10 Katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus
Espoon ja Vantaan kaupunkien tiedonohjaussuunnitelmat vastaavat pääpiirteittäin Helsingin tiedonohjaussuunnitelmaa, mutta esim. tehtäväluokkien numeroinnissa on pieniä eroja.

3 TOIMIJAA KOSKEVAT TIEDOT

OHJEET

Tällä välilehdällä kuvataan toimija, jonka asiakirjoille ja tietoaineistoille arkistointipäätöstä haetaan. Lisäksi ilmoitetaan toimijan edeltäjät ja seuraajat.

TOIMIJAN TIEDOT

Toimija, jonka asiakirjoja ja tietoaineistoja esitys koskee. Toimija (arkistonmuodostaja) on arkistolain (831/1994) 1 §:ssä mainittu viranomainen, virasto, laitos, tuomioistuin, toimielin, seurakunta, yhteisö, henkilö jne.

Toimija		Helsingin kaupunki	
Toimintavuodet		Vuodesta 1550 eteenpäin	
Sijainti julkishallinnossa	kunnallishallinto	Ohjaava ministeriö	
Arkistolain säädökset velvoittavat toimijaa		Kaikilta osin	

Toimijan edeltäjät ja seuraajat

Toimijan edeltäjät:	Edeltäjän toimintavuodet:

Toimijan seuraajat:	Seuraajan toimintavuodet:

Lisätiedot (rivinvaihto Excelissä: ALT + ENTER)

Tällä esityksellä haetaan päätöstä myös Espoon ja Vantaan kaupunkien asiakirjoille ja tietoaineistoille. Koska tietoaineistoja syntyy myös muiden isojen kaupunkien ja kuntien toiminnassa, kannustamme Kansallisarkistoa arvioimaan tämän esityksen pohjalta muodostettavan seulontapäätöksen soveltamista koko kuntasektoriin.

3 TOIMIJAA KOSKEVAT TIEDOT

OHJEET

Tällä välilehdällä kuvataan toimija, jonka asiakirjoille ja tietoaineistoille arkistointipäätöstä haetaan. Lisäksi ilmoitetaan toimijan edeltäjät ja seuraajat.

TOIMIJAN TIEDOT

Toimija, jonka asiakirjoja ja tietoaineistoja esitys koskee. Toimija (arkistonmuodostaja) on arkistolain (831/1994) 1 §:ssä mainittu viranomainen, virasto, laitos, tuomioistuin, toimielin, seurakunta, yhteisö, henkilö jne.

Toimija	Espoon kaupunki		
Toimintavuodet	1972 -		
Sijainti julkishallinnossa	kunnallishallinto	Ohjaava ministeriö	
Arkistolain säädökset velvoittavat toimijaa	Kaikilta osin		

Toimijan edeltäjät ja seuraajat

Toimijan edeltäjät:	Edeltäjän toimintavuodet:
Espoon kauppala	1963-1972
Espoon maalaiskunta	1865-1963

Toimijan seuraajat:	Seuraajan toimintavuodet:

Lisätiedot (rivinvaihto Excelissä: ALT + ENTER)

3 TOIMIJAA KOSKEVAT TIEDOT

OHJEET

Tällä välilehdällä kuvataan toimija, jonka asiakirjoille ja tietoaineistoille arkistointipäätöstä haetaan. Lisäksi ilmoitetaan toimijan edeltäjät ja

TOIMIJAN TIEDOT

Toimija, jonka asiakirjoja ja tietoaineistoja esitys koskee. Toimija (arkistonmuodostaja) on arkistolain (831/1994) 1 §:ssä mainittu viranomainen,

Toimija	Vantaan kaupunki		
Toimintavuodet	1974		
Sijainti julkishallinnossa	kunnallishallinto	Ohjaava ministeriö	
Arkistolain säädökset velvoittavat toimijaa	Kaikilta osin		

Toimijan edeltäjät ja seuraajat

Toimijan edeltäjät:	Edeltäjän toimintavuodet:
Vantaan kauppala	1972-1974
Helsingin maalaiskunta	1865-1971
Helsingin pitäjä	-1800

Toimijan seuraajat:	Seuraajan toimintavuodet:

Lisätiedot (rivinvaihto Excelissä: ALT + ENTER)

Tällä esityksellä haetaan päätöstä myös Helsingin ja Espoon kaupunkien asiakirjoille ja tietoaineistoille. Koska tietoaineistoja syntyy myös muiden isojen kaupunkien ja kuntien toiminnassa, kannustamme Kansallisarkistoa arvioimaan tämän esityksen pohjalta muodostettavan seulontapäätöksen soveltamista koko kuntasektoriin.

3 AIKAISEMMAT SEULONTAPÄÄTÖKSET

OHJEET

Välilehdelle merkitään Kansallisarkiston aiemmat seulontapäätökset, jotka koskevat esityksen kohteena olevia tehtäviä ja tietoaineistoja. Voit ilmoittaa tässä myös kaikki tiedossa olevat toimijaa sekä esityksen kohteena olevia aiemmat seulontapäätökset ja muita lisätietoja. Välilehdellä ilmoitetaan myös, mistä ajankohdasta alkaen aiemmat päätökset kumotaan ja uutta päätöstä haetaan.

TOIMIJALLE AIEMMIN ANNETUT SEULONTAPÄÄTÖKSET

Diaarinumero	Seulontapäätöksen nimi	Seulontapäätöksen antamisajankohta	Toimija, jolle seulontapäätös on annettu	Seulontapäätöksen noudattamis- ja soveltamisohjeet sekä muut lisätiedot Nämä on määritelty ko. päätökseen ▪ **Noudattaminen** = mihin asiakirjoihin ja tietoaineistoihin ja mistä alkaen päätöstä on noudatettava ▪ **Soveltaminen** = mihin asiakirjoihin ja tietoaineistoihin ja kuinka pitkälle taannehtivasti päätöstä voidaan soveltaa tietyin edellytyksin, jotka on määritelty päätöksessä	Tässä seulontaesityksessä esitetä Esitä mistä päivämäärästä alkaen pä perusteella annettavalla päätöksellä Kansallisarkisto suosittelee vanhent uusilla päätöksillä. Kumottavia päät edelleen taannehtivasti aiemmin mu tietoaineistoihin.
AL 11665/07.01.01.03.01/ 2008	Pysyvästi säilytettävät kunnalliset maankäytön, kaavoituksen ja maapolitiikan, kiinteistömuodostuksen, mittaus- ja karttapalvelujen sekä asiamiespalvelujen ja rakennusvalvonnan asiakirjat	24.11.2008	Suomen Kuntaliitto	Arkistolaitos määrää arkistolain 8 §:n nojalla kunnallisten viranomaisten ja toimielinten maankäytön, kaavoituksen ja maapolitiikan, kiinteistönmuodostuksen, mittaus- ja karttapalvelujen sekä asiamiespalvelujen ja rakennusvalvonnan tehtävistä kertyvät asiakirjat pysyvään säilytykseen tehdyn säilytysaikaesityksen mukaan Arkistolaitoksen päätöstä noudatetaan 1.1.2007 alkaen kertyneisiin asiakirjoihin.	Annettava päätös kumoaa arkistola AL 11665/07.01.01.03.01/2008 liitte KUNNALLISET KIINTEISTÖNMUOD KARTTAPALVELUJEN JA ASIAMIESP ilmakuvien ja ilmakuvakartastojen c muodostuneisiin aineistoihin.
	Valtionarkiston päätös kunnallisten asiakirjojen hävittämisestä, osa 4 Teknisen hallinnon asiakirjat	Annettu 8.6.1989. Säilytysajat vahvistettu 3.2.1989	Kunnat ja kuntaliitot	ks. Päätös	

Lisätiedot

5 TEHTÄVÄANALYYSI: TEHTÄVIEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUKAINEN ARVONMÄÄRITYS

Arvonmääritykseen kohteena olevia tietoaineistoja arvioidaan tällä välilehdellä tehtäväanalysin avulla. Analyysin tavoitteena on tunnistaa, miten tehtävien ja toimintojen merkittävyys vaikuttaa niissä muodostuvien asiakirjojen ja tietoaineistojen arkistolliseen arvoon. Tehtävän lisäksi näkökulmina ovat toimintaympäristö ja toimintaprosessit. Tehtäväanalyysissä käytetään arvonmääritykseen 1 - 3:

- **Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys**
- **Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö**
- **Kriteeriryhmä 3. Toimintaprosessi**

Tutustu ennen analyysia kriteeriryhmien kuvauksiin Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikassa (linkki **Aloita tästä** -välilehdellä.Tehtäväanalysin jälkeen voit siirtyä **välilehdelle 6**, jossa analysoidaan tarkemmin tehtävissä muodostuvien tietojen arkistollista arvoa informaatioanalysin avulla. Siirry **välilehdelle 7**, jos seulontaesitys koskee aiemmin muodostuneita analogisia asiakirjoja. Huomaa, että myös tehtäväanalysin yhteydessä vähämerkitykselliseksi arvioidussa tehtävässä voi muodostua tietoja, jotka ovat tietosisältönsä tai käyttötarkoituksen vuoksi arkistollisesti arvokkaita!

Lisäohjeet: Aloita tästä -välilehti

TEHTÄVÄKONTEKSTIN KUVAUS				TEHTÄVÄANALYYSI Arvio siitä, muodostuuko tehtävässä kriteerin perusteella pysyvästi säilytettävä asiakirjoja ja tietoaineistoja. Valitse kriteeriryhmän kohdalla alasvetovalikosta: **Kyllä / Ei.**				
Tehtävä (nimeke) Tehtävää koskeva tieto on suositeltavaa perustaa organisaation käytössä olevaan tehtäväluokitukseen. Tarvittaessa tehtäväkontekstin voi yksilöidä ja kuvata myös muulla tavalla, esimerkiksi säännöstekstillä, jossa tehtävä on annettu toimijan hoidettavaksi.	**Toimintaprosessi/tehtäväluokka** Toimintaprosessit, joilla tehtävää hoidetaan. Toimintaprosessit voi määritellä tehtäväluokituksen tehtäväluokkien pohjalta. Merkitse yhdelle riville kaikki toimintaprosessit (tehtäväluokat), joilla tehtävää hoidetaan.	**Tehtävän/toimintaprosessin kuvaus** Tiivis sanallinen kuvaus, joka kertoo tehtävän/toimintaprosessin sisällöstä ja tarkoituksesta, käsittelyvaiheista sekä sen yhteydessä muodostuvista tietoaineistoista.	**Tehtävän säädösperusta** Viittaus säännökseen, jossa tehtävä on annettu toimijan hoidettavaksi **Esimerkki**: laki Kansallisarkistosta (1145/2016), 2 §	**Aikarajaus** Tehtävän voimassaoloaika (alkamisvuosi - päättymisvuosi). Mikäli tehtävä jatkuu edelleen, päättymisvuosi jää tyhjäksi. **Esimerkit**: 1996 - 2023 2023 - Ei tiedossa	**Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys** • Tehtävän vaikutusta yhteiskuntaan ja sen kehitykseen, kansalaisiin ja ympäristöön sekä sitä, miten laajaa ja syvää tämä vaikutus on. • Merkittävyyttä voidaan arvioida suhteessa muihin julkishallinnon tehtäviin. Yhtenä näkökulmana voi olla tehtävän hoitamiseen liittyvä harkintavallan käyttö. **Valitse valikosta:** Kyllä/Ei	**Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö** • Tarkastele toimijoita ja toiminnan kohteita sekä yhteiskunnallista kehitystä ja poikkeuksellisia ilmiöitä. Arviointi liittyy välillisesti toimijan tehtävien merkittävyyden arviointiin. • Ota huomioon myös tehtäväkokonaisuudet sekä tehtävän yhteys muihin tehtäviin, joiden suorittamiseen voi osallistua yksi tai useampi toimija. Samoja tietoja voi kertyä eri tehtävien yhteyteen useille toimijoille. **Valitse valikosta:** Kyllä/Ei	**Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi** • Merkitykselliset tehtävät: kaikki toimintaprosessin tiedot arkistoidaan • Vähemmän merkitykselliset tehtävät: toimintaprosessista arkistoidaan esimerkiksi ainoastaan päätöstiedot ja valvontaprosessin tiedot. Muut tehtävän tiedot ovat määräajan säilytettävä (mm. hakemus- eli vireillepanoasiakirjat ja muut valmisteluasiakirjat) **Valitse valikosta:** Kyllä/Ei	**Arkistollisen arvon kirjallinen perustelu** Perustele valitsemasi kriteeriryhmien kriteereja hyödyntäen miksi tehtävässä muodostuvilla tiedoilla on tai ei ole arkistollista arvoa. **Esimerkki**: Rakennuslupapäätökset vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen, kansalaisiin ja elinkeinoelämään sekä yksityishenkilöiden ja yritysten oikeusturvaan. Rakennusvalvonta on merkittävä kunnallinen tehtävä, joka vaikuttaa kaupunkikehitykseen. Historiallinen ja oikeudellinen arvo omistajille ja tutkimukselle on merkittävä.
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta	10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Kuvauksia suoritetaan pääsääntöisesti kantakartan ja kaupunkimallin ylläpitoa varten	Alueidenkäyttölaki 132/1999 54a§ edellyttää, että laadितaan pohjakartta asemakaavoitusta varten.	Ensimmäiset Suomessa kaupunkien käyttöön otetut ilmakuvat ovat vuodelta 1932 ja niiden ottaminen jatkuu edelleen. Ilmakuvauksen rinnalle on tullut muita tekniikoita 2000-luvulla.	Arkistollinen arvo: Kyllä	Arkistollinen arvo: Kyllä	Arkistollinen arvo: Kyllä	Ilmakuvat ja muut digitaaliset mittausaineistot kertovat rakennetun ja rakentamattoman ympäristön muutoksesta ja auttavat havainnollistamaan kaupunkiympäristön kehitystä. Historiallinen arvo omistajille ja tutkimukselle on merkittävä. Ilmakuvien, laserkeilauksien, pistemittauksien ja muiden kaupunkimittauksen tietoaineistojen perusteella voidaan seurata kaupunkin rakennetun ja rakentamattoman ympäristön kehitystä. Ilmakuvilla on pitkä historia kaupungin muutoksien tarkkailussa ja niitä on arkistoitu jo lähes vuosisadan ajalta. Uudet mittaustekniikat ja -aineistot tuovat uusia näkökulmia ympäristön kehityksen tarkasteluun. Arkistoimalla riittävästi digitaalisia mittausaineistoja voidaan tulevaisuuden tutkimuksessa nähdä tarkemmin ympäristön muutokset. Ilmakuvien ja laserkeilauksien lisäksi esimerkiksi katunäkymäkuvaukset tuovat kokonaan uuden näkökulman kaupunkien kehityksestä ja muutoksista. Kuvauksien ja mittauksien aineistoja hyödynnetään laajasti mm. karttojen, kaavojen ja kaupunkimallien teossa. Tulevaisuudessa aineistoja voidaan hyödyntää kaupunkisuunnittelun lisäksi esimerkiksi rakennuksien tai kokonaisten asuinalueiden historiallisten arvojen määrityksessä.

6 INFORMAATIOANALYYSI: TIETOJEN ARVONMÄÄRITYS

Infromaatioanalyysissä hyödynnetään Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikan arvonmääritykseriteerejä 1 - 5. Tutustu ennen analyysia kriteeriryhmien kuvauksiin Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikassa (linkki **Aloita tästä** -välilehdellä).

*** Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys**: Tehtävän merkittävyydellä tarkoitetaan tehtävän vaikutusta yhteiskuntaan ja sen kehitykseen, kansalaisiin ja ympäristöön sekä sitä, kuinka laajaa ja syvää tämä vaikutus on. Tehtävän merkittävyyttä voidaan arvioida suhteessa muihin julkishallinnon tehtäviin. Yhtenä näkökulmana voi olla tehtävän hoitamiseen liittyvä harkintavallan käyttö
*** Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö**: Toimintaympäristön analyysissä tarkastellaan toimijoita ja toiminnan kohteita sekä yhteiskunnallista kehitystä ja poikkeuksellisia ilmiöitä. Arviointi liittyy välillisesti toimijan tehtävien merkittävyyden arviointiin. Arvonmäärityksessä on pyrittävä ottamaan huomioon myös tehtäväkokonaisuudet sekä tehtävän yhteys muihin tehtäviin, joiden suorittamiseen voi osallistua yksi tai useampi toimija. Samoja tietoja voi kertyä eri tehtävien yhteyteen useille toimijoille.
*** Kriteeriryhmä 3. Toimintaprosessi**
• Merkitykselliset tehtävät: kaikki toimintaprosessin asiakirjatiedot arkistoidaan
• Vähemmän merkitykselliset tehtävät: toimintaprosessista arkistoidaan esimerkiksi ainoastaan päätöstiedot ja valvontaprosessin tiedot. Muut tehtävän tiedot ovat määräajan säilytettäviä (mm. hakemus- eli vireillepanoasiakirjat ja muut valmisteluasiakirjat)
***Kriteeriryhmä 4. Tietosisältö:** Tietosisältöä arvioidaan irrallaan tehtävästä. Arvioi tietosisältöä tiedon ainutkertaisuuden, kattavuuden (alueellinen, ajallinen, kohderyhmä tai muu kohde) sekä käytettävyyden ja yhdisteltävyyden näkökulmista.
***Kriteeriryhmä 5. Käyttötarpeet:** Käyttötarpeita arvioidaan tutkimuksen, yhteiskunnan, talouden, ympäristön ja kansalaisten tiedon, ajankohtaisen ja ikeumpmärkeen tarpeet sekä tietojen uudelleenkäytönnäkökulmasta

Lisäohjeet: Aloita tästä -välilehti

Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka Valitse alasvetovalikosta. Täytä tieto jokaiselle riville.	Tietoaineisto Merkitse tehtävän yhteydessä muodostuvat tietoaineistot omille riveilleen. Muista täyttää rivin kohdalle myös Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka -sarakkeen (A) tiedot.	Tietoaineiston tarkenne Jaottele tietoaineisto tarpeen mukaan osakokonaisuuksiin. Tietoaineistot on yksilöitävä arvonmäärityksen, arvonmäärityksen perustelemisen ja käytäntöön soveltamisen edellyttämälle tasolle. **(Sarake G:** Arvonmääritys**). Arvonmääritys tehdään aina tarkimmalla tasolla eli joko Tietoaineiston tai Tietoaineiston tarkenteen tasolla.**	Ajallinen kattavuus Muodossa (alkamisvuosi - päättymisvuosi). **Esimerkit:** 1996 - 2023 2023 - Ei tiedossa	Tietoaineiston tai sen osakokonaisuuden (tarkenne) kuvaus Kuvaile tietoaineiston sisältöä ja käyttötarkoitusta. Tarvittaessa voit kuvata myös tietoaineiston muotoa. Ks. **Aloita tästä -välilehden alaosan taulukko**	Arvonmääritys Valitse valikosta: • **Arkistoidaan** • **Ei arkistoida**	Arvonmäärityksen kriteeriryhmä Valitse valikosta tärkein kriteeriryhmä (1 - 5), jolla perustelet arvonmääritystä.	Arvonmäärityksen kirjallinen perustelu Perustele valitsemasi kriteeriryhmän kriteerejä hyödyntäen, miksi tietoaineiston asiakirjoilla ja muilla vastaavilla tiedoilla on tai ei ole arkistollista arvoa.	Henkilötietoluonne Valitse vaihtoehto alasvetovalikosta. **HUOM!** Määräaikaista säilytystä ei voi perustella henkilötietoluonteella. Tietosuojalainsäädäntö mahdollistaa myös henkilötietojen arkistoinnin.	Lisätiedot Esimerkiksi ar täydennetään
Esimerkki tietoaineistojen yksilöinnistä (poista tämä rivi ja esimerkin tiedot ennen kuin syötät lomakkeelle seulontaesityksen tietoja)									
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Ortoilmakuvat (kuvaus joka vuosi tai useammin)	2020 -	Ensisijaisesti kartoituskäyttöön luotu karttakoordinaatistoon yhteensopiva ilmakuvauksen lopputuote, joka sopii sijainniltaan yhteen koordinaatistossa olevan kartan kanssa.. Ilmakuvaus on tapahtunut filmille noin vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys	Ortoilmakuvia on arkistoitu jo pitkään ja ne ovat "perustuote" ilmakuvauksessa. Koska ortokuvia on arkistoitu jo pitkän aikaa, on niiden vertailukelpoisuus hyvä. Ortokuvat ovat tutuimmat ja käytetyimmät aineistot seurata kaupungin kehitystä ja muutosta. Niiden soveltuvuus karttakoordinaatiston kanssa mahdollistaa tarkkojen karttakuvausten tekemisen.	Ei sisällä henkilötietoja	Arkistoidaan k
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Kartoitusilmakuvat (pelkkä pystykuva, kuvaus joka vuosi)	2020 -	Suoraan alaspäin kuvattu ilmakuvaus. Alkuperäisdataa, jonka lopputuote on ortoilmakuva. Ilmakuvaus on tapahtunut filmille noin vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi. Pystyilmakuvaa ei arkistoida, jos siitä on tuotettu ortoilmakuva. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Ei arkistoida		Kartoituskuvia ei tarvitse arkistoida, mikäli niistä tuotetaan ortoilmakuvia.	Ei sisällä henkilötietoja	Ei arkistoida, r
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Ilmakuvat	Monikamerakuvaukset (pysty + viistoilmakuvat)1+4 kuvaa (kuvaus joka vuosi)	2020 -	Viistokuvaus alias monisuuntakuvaus tarkoittaa erillisiä viistoon kuvattuja ilmakuvia. Alkuperäisdataa. Kuvien rinnalla tulee tallentaa kuvien orientointi- eli sijaintitiedot.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys	Viistokuvauksen aineistot ovat alkuperäisdataa monikamerakuvauksesta. Kuvia ei ole käsitelty, jolloin niiden alkuperäisyys ja eheys säilyy parhaimpana.	Ei sisällä henkilötietoja	Arkistoidaan o lähimmän tot kahden kuvau valitaan arkist
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Katunäkymäkuvaukset (360 kuvaukset)		2020 -	Liikkuvasta ajoneuvosta kerättyä kuva-aineistoa. Globaali esimerkki katunäkymäkuvapalvelusta on Google Street View. Kunnat ostavat omaan käyttöön kuvauksia ja käyttöpalvelua kansainvälisiltä palveluntuottajilta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Katunäkymäkuvauksien avulla voidaan tutkia kaupunkikuvaa ja maisemaa "sellaisena kun ihminen sen näkee". Jos halutaan tarkastella mm. kaupunkikeskuksen muutosta, voidaan katunäkymäkuvauksilla seurata muutosten vaikutusta ihmisten näkökulmasta. Tutkimuskäytössä hyödyllistä, kun halutaan seurata esim. alueiden yleisilmeiden muutosta.	Sisältää henkilötietoja	Arkistoidaan o lähimmän tot kahden kuvau valitaan arkist
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Mobiililaserkeilauskuvaukset katunäkymäkuvausten yhteydessä.	2020 -	Laserkeilauksia ei tehdä pelkästään ilmasta, vaan niitä voi tuottaa myös maan pinnalta ajoneuvosta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Yhdistää laserkeilauksen ja katunäkymäkuvauksen, jolloin saadaan kolmiulotteista katunäkymäkuvaa. Mahdollistaa kolmiulotteiset kaupunkimallit ihmisen näkökulmasta. Koko kaupungin tai suuren alueen kuvaus antaa kattavan aineiston tutkimuskäyttöä varten.	Ei sisällä henkilötietoja	Arkistoidaan o lähimmän tot kahden kuvau valitaan arkist
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Laserkeilaukset ilmasta	2020 -	Lentävästä laitteesta toteutettu laserkeilaus (skannaus) tuottaa pistepilviaineiston, joka koostuu miljardeista laserkeilauspisteistä, joilla kohteesta saadaan mittatarkkaa kolmiulotteista tietoa. Pistepilvestä pystytään tuottamaan kolmiulotteisia malleja kohteesta.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 3: Toimintaprosessi	Laserkeilauksen aineistot ovat alkuperäisdataa, josta voidaan johtaa mm. kolmiulotteisia kaupunkimalleja. Tutkimuskäytössä hyödyllisin tapa saada kolmiulotteista kuvaa alueesta. Kertoo kaksiulotteisia kuvia paremmin korkeuseroja ja rakennuksien suhteita toisiinsa.	Ei sisällä henkilötietoja	Arkistoidaan o lähimmän tot kahden kuvau valitaan arkist
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Laserkeilausaineistot	Staattiset laserkeilaukset	2020 -	Staattinen eli paikaltaan tapahtuva laserkeilaus. Käytetään joissain kunnissa kaupunkimallin lähtötietona	Ei arkistoida		Ei arkistointitarvetta, koska on lähtötieto arkistoitavalle kaupunkimallille.	Ei sisällä henkilötietoja	
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Kaupunkimallit		2020 -	Kolmiulotteinen rakennetun kaupungin 'digitaalinen kaksonen' ja perinteisen kaksiulotteisen kartan kolmiulotteinen uuden teknologian vastine. Älykkäässä kaupunkimallissa 3D-mallinnetut kohteet sisältävät ominaisuustietoja ja niihin voidaan yhdistää muita tietoaineistoja esim. rakennustunnusten avulla.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Kolmiulotteisten kaupunkimallien tekeminen on mittaustoiminnan jatkumoa kaksiulotteisista kartoista. Kaupunkimallien avulla voidaan luoda kaupungista "digitaalinen kaksonen", jonka kaikkia mahdollisuuksia ei ole vielä tutkittu. Malleihin voidaan yhdistää muutakin tietoa mm. rakennuksista, infrahankkeista, historiasta. Arkistoinnin tavoitteena on saada talteen tutkimuksen käyttöön kaupunkimalleja eri puolelta Suomea.	Ei sisällä henkilötietoja	Arkistoidaan o lähimmän tot kahden kuvau valitaan arkist
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Kolmioverkkomallit		2020 -	Kolmioverkkomalli on viistoilmakuvista laskettu maaston 3D-mallinnus, jonka pintaan on liitetty viistoilmakuvan värejä. Kohteita ei ole mallinnettu yksittäisinä objekteina eikä malli ole 'älykäs' kuten kaupunkimalli.	Arkistoidaan	Kriteeriryhmä 4: Tietosisältö	Ks. perustelut kaupunkimallin arkistoinnista. Jos kunta tuottaa sekä kolmioverkkomalleja että kaupunkimalleja, arkistoidaan näistä vain kaupunkimalli. Jos kunta tuottaa pelkän kolmioverkkomallin, arkistoidaan se.	Ei sisällä henkilötietoja	Arkistoidaan o lähimmän tot kahden kuvau valitaan arkist
10 02 02 Maastomittaukset ja paikkatietojen hallinta - 10 02 02 01 Ilmakuvaukset ja laserkeilaukset 10 02 02 10 katunäkymäkuvaukset ja laserkeilaus	Fotogrammetriset pistepilvet		2020 -	Ilmalaserkeilauksen kaltainen pistepilviaineisto, mutta aineisto lasketaan ohjelmallisesti viistoilmakuvista. Ohjelman algoritimi vertaa alueen viistoilmakuvia ja päättelee kuvia vertailemalla (rakennuksen, maan, puun latvuston jne.) pinnan sijainnin. Käytetään joissain kunnissa kaupunkimallin lähtötietona. Pistepilvi pystytään tarvittaessa tuottamaan jälkikäteen ilmakuvista.	Ei arkistoida		Ei arkistointitarvetta, koska pistepilvi pystytään tuottamaan tarvittaessa arkistoiduista ilmakuvista.	Ei sisällä henkilötietoja	

Tietovaranto (nimike) Tietovaranto, jonka osa **tietoaineisto** on**.**	**Tietovarannon käyttötarkoitus** Kuvaile mahdollisimman tarkasti, mitä käyttötarkoitusta varten tietovaranto on määritelty**.**	**Tietovarannon tyyppi** Valitse alasvetovalikosta: **Yhteinen tietovaranto/ Tietovaranto**	**Tietojärjestelmät, joilla tietoja käsitellään.** Erottele tietojärjestelmät solun sisällä toisistaan puolipisteellä (;).
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingissä tietoja käsitellään mobiilikuvauksen/keilauksen katselusovelluksessa. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.
Näille aineistoille ei ole olemassa yhteistä kansallista tietovarantoa. Helsingin kaupungin osalta tiedot sisältyvät kaupunkiympäristön tietovarantoon: Mittaus-, anturi- ja kartoitustiedot	Tietovarantoa käytetään kartoitukseen, mittaukseen ja havainnointiin liittyvissä prosesseissa, jotka tyypillisesti ovat perustietoa toiminnan päätöksille. Mittaustiedon perusteella tehdään johtopäätöksiä esim. tarvittavista toimista kaupunkiympäristön kohteisiin ja muihin tietoihin nähden sekä voidaan käyttää suunnittelun lähtö- ja taustatietona.	Tietovaranto	Helsingin tietoja käsitellään useissa eri järjestelmissä ja primääriaineisto on typpillisesti tallennettu tiedostopalvelimille. Käytettävät järjestelmät voivat vaihdella kunnittain ja kaupungeittain.

7 ANALOGISTEN ASIAKIRJOJEN TAANNEHTIVA ARVONMÄÄRITYS

OHJEET

Välilehdelle 7 merkitään aiemmin muodostuneiden analogisten asiakirjojen arvonmääritystä koskevat tiedot. Tällä tarkoitetaan analogisia asiakirjoja, joita ei ole perusteltua määritellä toimijan tiedonhallintamallin tehtävien, tietovarantojen ja tietoaineistoien yhteyteen. Arkistonmuodostus on perustunut esimerkiksi järjestelykaavaan (ABC-kaava) tai tehtäväluokituksesta johdettuun arkistokaavaan. Nykyisin analogisten asiakirjojen arvonmääritys kohdistuu pääosin jo muodostuneeseen, mutta arvonmääritystä vailla olevaan aineistoon. Kyse on taannehtivasta arvonmäärityksestä, joka kohdistuu toimijoille analogisessa muodossa syntyneeseen aineistoon, joita puuttuu seulontapäätös. Analogisia asiakirjoja koskevin jo aiemmin tehtyihin seulontapäätöksin ja niiden arvonmääritysratkaisuihin ei pääsääntöisesti tehdä muutoksia.

Muodostuvan, kertyvän analogisen aineiston osalta arvonmääritys voi kuitenkin koskea joitakin välillisen hallinnon toimijoita, jotka hoitavat julkista tehtävää käyttäen julkista valtaa. Kyse on toimijoista, joilta ei edellytetä digitaalista tiedonhallintaa.

Ennen tehtävänanalyysiä on tärkeää perehtyä arvonmäärityksen kriteeriryhmin.
Löydät niiden tarkemmat kuvaukset Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikasta — LINKKI: Kansallisarkiston arvonmääritys ja seulontapolitiikka

ANALOGISTEN ASIAKIRJOJEN INFORMAATIOANALYYSI

Infromaatioanalyysissä hyödynnetään Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapolitiikan arvonmääritykriteereijä 1 - 5:

*** Kriteeriryhmä 1: Tehtävän merkittävyys:** Tehtävän merkittävyydellä tarkoitetaan tehtävän vaikutusta yhteiskuntaan ja sen kehitykseen, kansalaisin ja ympäristöön sekä siitä, kuinka laajaa ja syvää tämä vaikutus on.
Tehtävän merkittävyyttä voidaan arvioida suhteessa muihin julkishallinnon tehtäviin. Yhtenä näkökulmana voi olla tehtävän hoitamiseen liittyvä harkintavallan käyttö

*** Kriteeriryhmä 2: Toimintaympäristö:** Toimintaympäristön analyysissä tarkastellaan toimijoita ja toiminnan kohteita sekä yhteiskunnallista kehitystä ja poikkeuksellisia ilmiöitä. Arviointi liittyy välillisesti toimijan tehtävien merkittävyyden arviointiin.
Arvonmäärityksessä on pyrittävä ottamaan huomioon myös tehtäväkokonaisuudet sekä tehtävän yhteys muihin tehtäviin, joiden suorittamiseen voi osallistua yksi tai useampi toimija. Samoja tietoja voi kertyä eri tehtävien yhteyteen useille toimijoille.

*** Kriteeriryhmä 3. Toimintaprosessi**
• Merkitykselliset tehtävät: kaikki toimintaprosessin asiakirjatiedot arkistoidaan
• Vähemmän merkitykselliset tehtävät: toimintaprosessista arkistoidaan esimerkiksi ainoastaan päätöstiedot ja valvontaprosessin tiedot. Muut tehtävän tiedot ovat määräajan säilytettävä (mm. hakemus- eli vireillepanoasiakirjat ja muut valmisteluasiakirjat)

***Kriteeriryhmä 4. Tietosisältö:** Tietosisältöä arvioidaan irrallaan tehtävästä. Arvioi tietosisältöä tiedon ainutkertaisuuden, kattavuuden (alueellinen, ajallinen, kohderyhmä tai muu kohde) sekä käytettävyyden ja yhdistettävyyden näkökulmista.

***Kriteeriryhmä 5. Käyttötarpeet:** Käyttötarpeita arvioidaan tutkimuksen, yhteiskunnan, talouden, ympäristön ja kansalaisten tiedon, sivistyksen ja itsemmärryksen tarpeet sekä tietojen uudelleenkäytönnäkökulmasta.

Lisäohjeet: Aloita tästä -välilehti

TEHTÄVÄ	ANALOGISTEN ASIAKIRJAKOKONAISUUKSIEN TIEDOT				ANALOGISTEN ASIAKIRJOJEN ARVONMÄÄRITYS			LISÄTIEDOT	
Tehtävä - Toimintaprosessi/Tehtäväluokka Valitse alasvetovalikosta. Täytä tieto jokaiselle riville.	**Asiakirjaryhmän tai -sarjan nimike ja tunnus** Tunnus perustuu järjestelykaavaan (ABC-kaava), tehtäväluokituksesta johdettuun arkistokaavaan tai muuhun järjestysperiaatteeseen	**Rajavuodet** Ilmoita muodossa (alkamisvuosi - päättymisvuosi). Esimerkit: 1996 - 2023 2023 - Ei tiedossa	**Hyllymetrit/ kappalemäärä** Ilmoita suuntaa antava arvio, määrärästä hyllymetreinä. Ilmoita arvio määrästä kappaleina, kun arvioinnin kohteena on kartta- tai piirustuskokoelmat.	**Kuvaus asiakirjaryhmän tai -sarjan sisällöstä** Yksilöi arvonmääritystä varten asiakirjaryhmien tai -sarjojen sisältö	**Arvonmääritys** Valitse alasvetovalikosta: **• Arkistoidaan** **• Ei arkistoida**	**Tärkein informaatioanalyysissä käytetty kriteeriryhmä** Valitse alasvetovalikosta yksi kriteeriryhmä 1-5	**Arvonmäärityksen kirjallinen perustelu** Perustele valitsemasi kriteeriryhmän kriteerejä hyödyntäen, miksi tietoaineiston asiakirjoilla ja muilla vastaavilla tiedoilla on tai ei ole arkistollista arvoa.	**Henkilötietoluonne** valitse vaihtoehto alasvetovalikosta **HUOM!** Määräaikaista säilytystä ei voi perustella henkilötietoluonteella. Tietosuojalainsäädäntö mahdollistaa myös henkilötietojen arkistoinnin.	**Muita lisätietoja** Esimerkiksi Kriteeriryhmää 7: Kustannustekijät koskevat tiedot täydennetään tarvittaessa tähän sarakkeeseen

13.03.2026

ILMAKUVAT, LASERKEILAUKSET YM. AINEISTOJEN SEULONTAESITYKSEN SANASTOLIITE

ESPOON, HELSINGIN JA VANTAAN KAUPUNGIT

Sisältö:

1. Alkusanat 2
2 ILMAKUVA 3
2.1 Esimerkkejä ilmakuvista 4
2.2 Esimerkkejä ilmakuvaukseen ja laserkeilaukseen käytettävistä laitteista 8
3 LASERKEILAUSAINEISTO 9
4 KATUNÄKYMÄKUVA 10
5 MOBIILILASERKEILAUSAINEISTO 10
5.1 Esimerkki aineistosta 10
6 STAATTISET KEILAUKSET 11
7 Johdannaiset uuden teknologian kaupunkimalliaineistot 12
7.1 KAUPUNKIMALLI 12
7.2 KOLMIOVERKKOMALLI 14
7.3 FOTOGRAMMETRINEN PISTEPILVI 14

1. Alkusanat

Tämä **sanastoliite** muistio on laadittu Espoon, Helsingin ja Vantaa kaupunkien yhteistyönä talven 2025–2026 aikana, jolloin kaupungit valmistelivat yhteistä seulontaesitystä Kansallisarkistolle ilmakuva-, laserkeilaus- ym. aineistojen arkistoinnista.

Sanastoliite muistion tarkoitus on antaa yleiskäsitys ja esitellä ilmakuva-, laserkeilaus-, katunäkymä- ja kaupunkimalliaineistoja asiaa aiemmin vähemmän tunteville.

Mahdollisissa muistioon liittyvissä kysymyksissä voi olla yhteydessä kunkin kaupungin kaupunkimittausosastoon yhteystiedoilla:

- Espoo: kaupunkimittaus@espoo.fi
- Helsinki: paikkatieto@hel.fi
- Vantaa: mio@vantaa.fi

2 ILMAKUVA

Ilmakuvaus: menetelmä kerätä **ilmakuva**-aineistoa ilmassa lentävästä laitteesta (lentokone, helikopteri, drooni, ilmalaiva). Ilmakuvaus voidaan tehdä:

- A) **Monisuuntakuvauksena**, jossa monisuuntakamera tuottaa (tällä hetkellä tyypillisesti viidellä optiikalla) samanaikaisesti yhden **pystykuvan (=kartoitusilmakuvan)** sekä neljä **viistokuvaa** (suunnattuna eteen, taakse, vasemmalle ja oikealle). Tuleva teknologian kehitys voi johtaa, että kuvaussuuntia voi olla myös enemmän tai jopa jatkuva kuvapinta eri suuntiin.
    - **Viistoilmakuvausta** voidaan pitää puhekielen synonyymina monisuuntakuvakselle
    - Toinen käytetty puhekielen synonyymi on **kaupunkimallikuvaus**.
    - Pystykuva eli nadiirikuva on lähinnä alan ammattilaisten käyttämä tieteellinen termi.
- B) **Kartoitusilmakuvauksena** tai **ortoilmakuvauksena**, jossa yhdellä objektiivilla varustettu <u>kamera tuottaa vain pystykuvia, ei viistokuvia</u>
    - Kartoitusilmakuvaus tuottaa keskusprojektiivisia **kartoitusilmakuvia (=pystykuvia** alias **stereokuvia),** joita voidaan kuvapareina käyttää **stereokartoitukseen.**
    - Vaikka ilmakuvaus olisi tehty ensisijaisesti kartoituskäyttöön, niin siitä tuotetaan kuitenkin yleensä myös karttakoordinaatistoon yhteensopiva lopputuote **ortoilmakuva** (aineisto).
    - Ortoilmakuvaus termiä käytetään, kun ilmakuvauksen tavoite on tuottaa vain ortoilmakuva ilman, että pystykuvia käytetään stereokartoitukseen.
    - Historiaa: Ilmakuvaus on tapahtunut filmille noin vuoteen 2000 asti, jonka jälkeen ilmakuvakamerat ovat muuttuneet digitaalisiksi.
- C) **Yksittäisviistoilmakuva**
    - Tässä yhteydessä viistoilmakuva tarkoittaa erityisesti **yksittäisiä erillisiä viistoon kuvattuja ilmakuvia** (droonista, järjestelmäkameralla lentokoneesta/helikopterista, ym.) Nämä kuva ovat yksittäisiä ja kuvista ei yleensä ole sijaintitietoa.
    - Yksittäisissä viistoilmakuvissa ilmakuvauksen lentoreitti on ”vapaa” tiettyyn kohteeseen / alueeseen kohdistuva erotuksena kohtaan A ja B verrattuna, joissa kuvaussuunnitelmassa on etukäteen määritelty yhdensuuntaiset lentolinjat (kuvajonot) ja kuvanottopisteet ja joiden myötä kuviin liittyy oleellisesti kuvan orientointitieto (Kameran sijainti x,y,z koordinaatistossa ja kallistus kolmen akselin suhteen).

Pystykuva ja viistokuva ovat <u>alkuperäisiä</u> keskusprojektiivisia <u>kuvia</u>. Ortoilmakuva on pystyilmakuvista maaston korkeusmallin avulla laskettu <u>lopputuote,</u> joka sopii sijainniltaan yhteen/päällekkäin koordinaatistossa oleva kartan kanssa.Kuvia voidaan ottaa (ja tuottaa lopputuotteiksi) valon eri aallon pituudella, tyypillisesti

- **Näkyvän valon alueella** (RGB Red,Green, Blue)
- Punasävyiset **“Väärävärikuvat”** alias **CIR** (Color Infrared) alias **NIR** (Near-infrared) alias ”lähi-infrakuva”

Ilmakuvauksen raportti: Tekstimuotoinen dokumentaatio suoritetusta kuvauksesta. Ilmakuva-aineistoon liittyy oleellisesti **kuvien orientointiparametrit** eli ilmakuvakameran sijainti x,y,z koordinaatistossa ja kallistus kolmen akselin suhteen) jokaisen kuvan kuvanottohetkellä.

2.1 Esimerkkejä ilmakuvista

Lähde: Fotogrammetrian yleiskurssi, luento 12

Periaatekuva **keskusprojektiivisen ilmakuvan** ja **ortokuvan** erosta

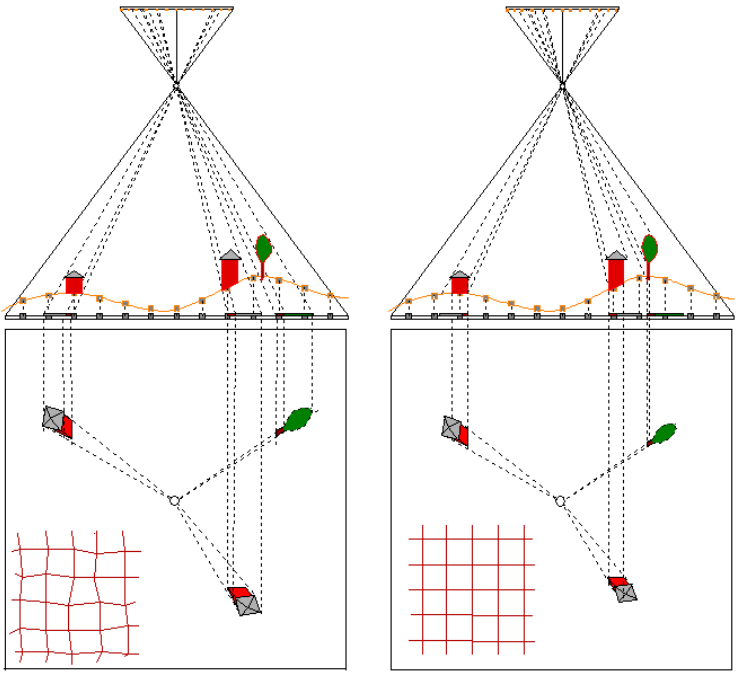

Ilmakuva ja ortokuva.

lähde: Fotogrammetrian yleiskurssi, luento 12

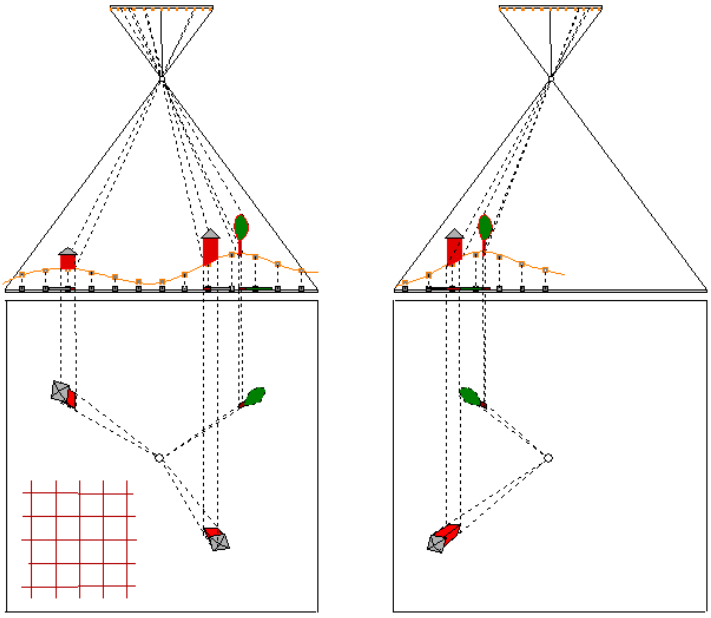

Ortokuva ja sen stereopari.

lähde: Fotogrammetrian yleiskurssi, luento 12

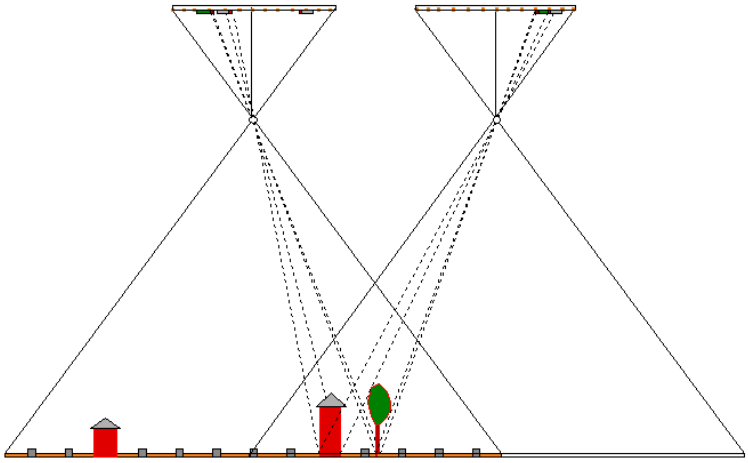

Stereo-ortokuvan stereotulkinta.

Esimerkki ilmakuvauksen **kuvaussuunnitelmasta**. Kuvauksessa on 52 samansuuntaistan kuvausjonoa ja jokaisessa noin 150 kuvanottopaikkaa. Kuvanottopaikkoja on yhteensä 7844 ja jokaisesta viisi kuvaa eli **yhteensä noin 39 000 kuvaa**.

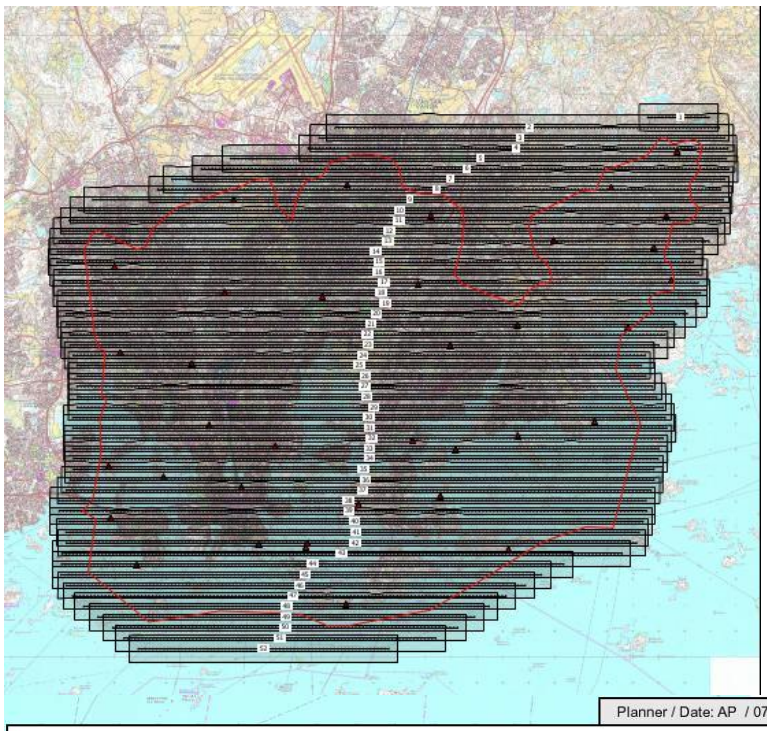

Detaljiote edellisen kuvan ilmakuvaussuunnitelman nimiöstä. Pystykuvan **erotuskyky** on 5 cm maastossa (GSD, ground sample distance). Pystykuvissa kuvausjonon sisällä peräkkäisten kuvien päällekkäinen peitto on 80 % ja vierekkäisten jonojen sivupeitto on 60 %.

Planner / Date: AP / 07.03.24

Tender 24084-1 Helsinki Oblique 2024

Field

Flying height MSL:	3474-3632 ft	NADIR	GSD nadir: 5 cm	Sensor:	
Flying height AGL:	1059 m		Forward overlap: 80 %	O110 - UC Osprey 4.1	
Total flightlines:	52		Lateral overlap: 60 %		
Total flightlines length:	1080.1 km	F.E. Oblique	GSD left/right: 4.3 cm	F.E. Oblique	GSD fwd/bwd: 4.3 cm
Total images (x5):	7844		Forward overlap: 69 %		Forward overlap: 80 %
Max ground speed:	>165 kts		Lateral overlap: 52 %		Lateral overlap: 27 %
Area:	318.7 km2				

Viistoilmakuva, yksi kuva kokonaisuudessaan Helsingin monisuuntakuvauksesta.

Viistoilmakuva, detalji Senaatin torilta samasta kuvasta kuin edellinen.

Ortoilmakuva on ilmakuvauksen lopputuote karttakoordinaatistossa. Kuvassa ortoilmakuvan päällä on esitetty kaupungin kantakartta valkoisella värillä.

Ortokuvan erikoistapauksessa tosiortoilmakuvassa korkeat kohteet / rakennukset on tarkemmin laskettu todelliseen koordinaattisijaintiinsa, kun laskennan taustalla on kohteiden / rakennusten korkeusmalli.

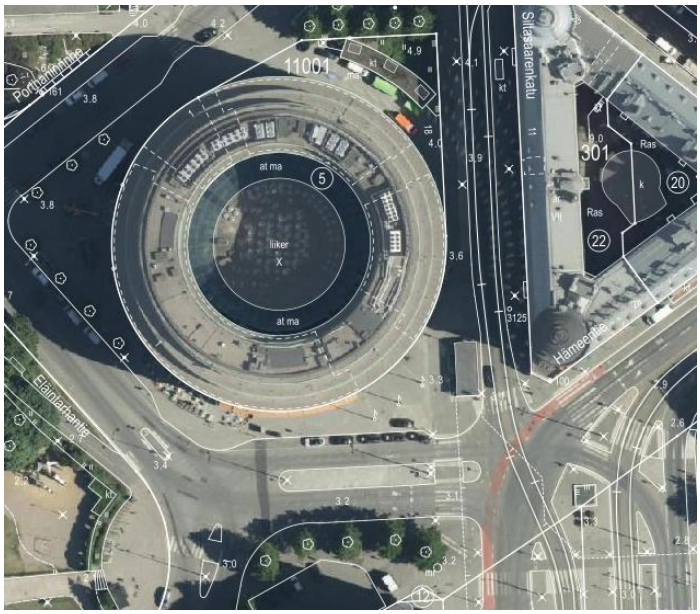

2.2 Esimerkkejä ilmakuvaukseen ja laserkeilaukseen käytettävistä laitteista

Esimerkki (Vexcel Imaging) ilmakuvakamera-/keilainlaitteista: https://www.vexcel-imaging.com/products

Toinen esimerkki (Leica) kaupunkimallikuvauksiin tarkoitetusta ”raskaasta laitteesta”, jossa on monta sensoria yhtäaikaisesti:

- Leica CityMapper-2 Hybrid Airborne Sensor | Leica Geosystems
- Leica CityMapper-2, data sheet (pdf)
- Laite kerää dataa saman aikaisesti dataa usealla sensorilla
    - 1) **Pystykuva 150 Megapikseliä, RGB näkyvän valonalue**, kuvanottoväli 0,9 sekuntia
    - 2) **Pystykuva 150 Megapikseliä, NIR lähi-infrapuna**
    - 3-6) **Neljä viistokuvaa 45° kulmassa eteen, taakse, vasemmalle, oikealle RGB** näkyvän valon alue
    - 7) **Laserkeilain** 2 Mhz pulssitajuus (2 miljoona mittausta sekunnissa)

Kuvan lähde Leica:

3 LASERKEILAUSAINEISTO

Ilmalaserkeilaus / laserkeilaus

- Menetelmä kerätä (skannata, keilata) **laserkeilausaineistoa** eli **pistepilviainestoa** ilmassa lentävästä laitteesta (lentokone, helikopteri, drooni, ilmalaiva).
- Mittaustapa, jolla kohteesta saadaan mittatarkkaa kolmiulotteista tietoa kohteeseen koskematta.
- englanniksi **ALS Airborne Laser Scanning**
- alias LIDAR Lidar – Wikipedia light detection and ranging

What is ALS (Airborne Laser Scanning) & How Does it Work? - Fly Eye
Airborne Laser - Wikipedia

Keilaus tuottaa **pistepilviaineiston,** joka koostuu miljoonista / miljardeista **laserkeilauspisteistä.** Yksittäisellä laserkeilauspisteellä on aina x,y,z sijainti 3D-koordinaatistossa, sekä mahdollisia ominaisuuksia (RGB-värit, luokittelu, intensiteetti, havaintokulma sensoriin nähden, ym.)

Laserkeilauksen raportti: Tekstimuotoinen dokumentaatio suoritetusta keilauksesta.

Esimerkki Laserkeilausaineistosta, Lähde kaupunkimittauspalvelut Helsinki

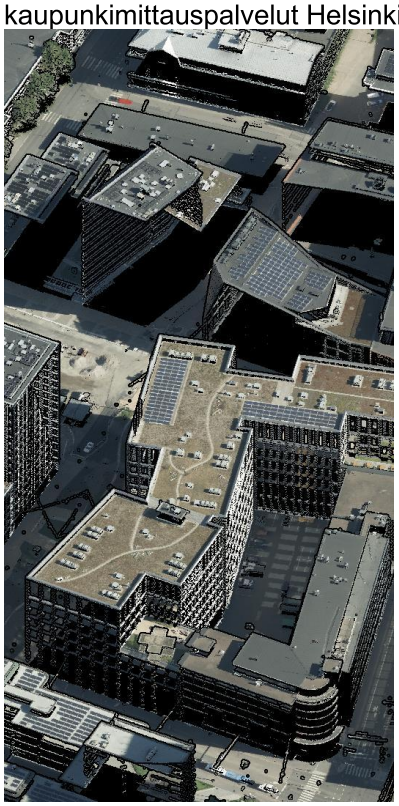

Esimerkki laserpisteiden ominaisuustiedoista

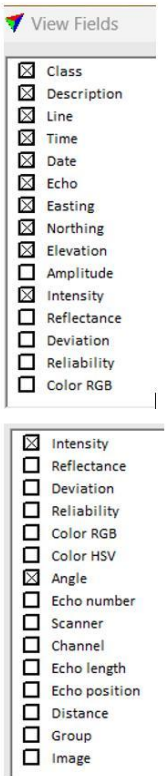

4 KATUNÄKYMÄKUVA

- Liikenneväylällä (katu, pyörätie) liikkuvasta ajoneuvosta kerättyä kuva-aineistoa.
- **Katunäkymäkuvauksen** synonyymi on **360-kuvaus** ja edelleen toinen synonyymi on **360-katunäkymäkuvaus**.
- Kerätty aineisto on **katunäkymäkuvat**
- Globaali esimerkki katunäkymäkuvapalvelusta on Google Street View.
- Kunnat ostavat omaan käyttöön kuvauksia ja käyttöpalvelua kansainvälisiltä palveluntuottajilta.

5 MOBIILILASERKEILAUSAINEISTO

- Mobiililaserkeilausainesto on liikkuvasta ajoneuvosta (auto, kaksipyöräinen, raideajoneuvo, vesiliikennealus tai kävellen) kerättyä laserkeilausaineistoa / **pistepilveä**.
- Englanniksi **MLS mobile laser scanning**

5.1 Esimerkki aineistosta

Kuvassa esimerkki Helsingin kaupungin käyttämästä Cyclomedian Street Smart palvelusta, jossa on yhdistetty

- **katunäkymäkuva** kuvassa keskellä
- **mobiililaserkeilausaineisto** kuvassa oikealla

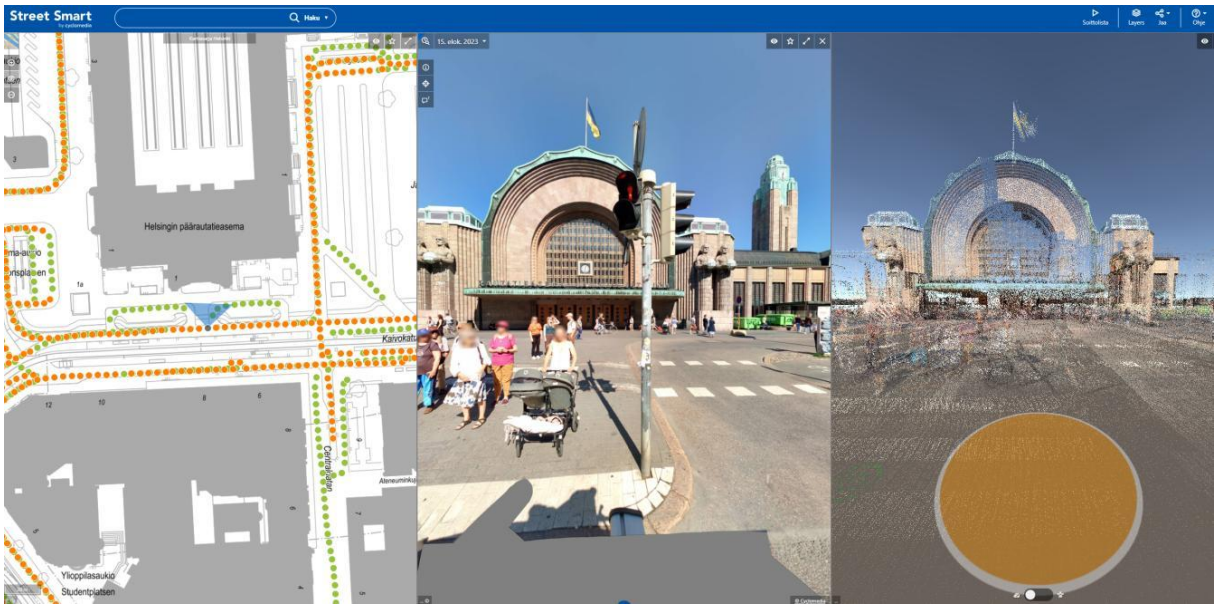

6 STAATTISET KEILAUKSET

- Staattinen keilaus tarkoittaa paikaltaan tapahtuva laserkeilausta.
- Keilaimen paikkaa vaihdetaan mittaustyön aikana ja lopputulokseen yhdistetään usean keilauspisteen aineisto.
- Tyypillisesti mallinnetaan tietty alue/kohde ja saatua aineistoa käytetään esim.:
    - Kaupunkimallin ylläpidon lähtöaineistoksi.
    - Suunnittelun lähtötiedoksi.
    - Rakentamisen aikainen dokumentointi työmaalla.
    - Rakentamisen toteumamallin dokumentointi.
- Staattisella keilauksella ei tyypillisesti mallinneta laajoja alueita kunnan peruspaikkatietojen keruussa, vaan rajattuja alueita.

7 Johdannaiset uuden teknologian kaupunkimalliaineistot

7.1 KAUPUNKIMALLI

- **Kaupunkimalli** on 3-ulotteinen mallinnettu aineisto kunnan rakennetusta ympäristöstä.
    - Rakennetun kaupungin ”**Digitaalinen kaksonen**”.
    - Perinteisen 2-ulotteisen kartan 3-ulotteinen uuden teknologian vastine.
- Rakennukset ja muut **kohteet on mallinnettu aineistoon 3-ulotteisina kappaleina**.
    - ”Älykäs kaupunkimalli”, kohteet on mallinnettu ja kohteet sisältävät ominaisuustietoja ja voidaan yhdistää muihin tietoaineistoihin esim. rakennustunnuksen avulla
- **Rakennukset on teksturoitu viistoilmakuva-aineistosta**.
- Esimerkkikuvassa maan pinta esitetään ortokuvana.

Kaupunkimalli
esimerkki palvelusta
https://kartta.hel.fi/3d

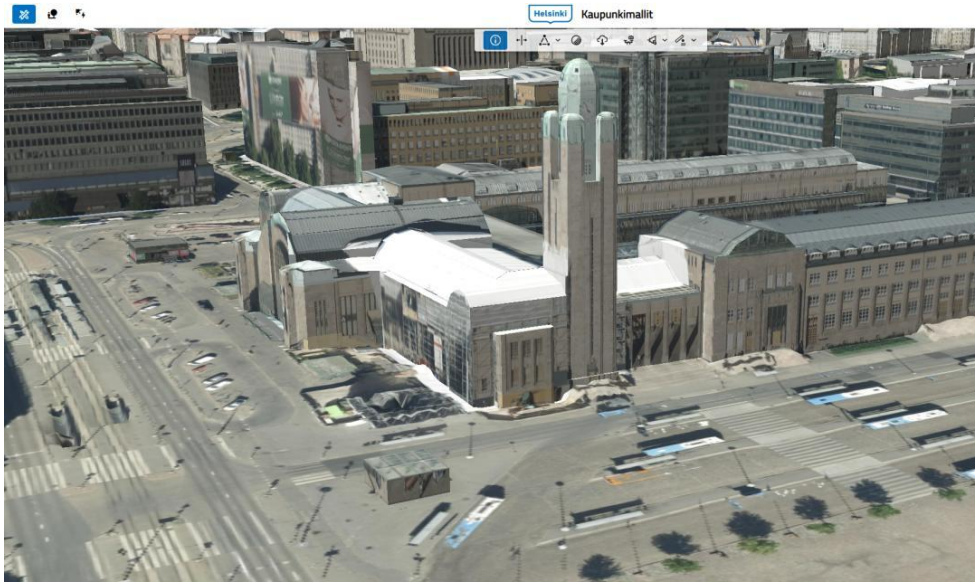

Detalji, verrokkikuva seuraavan kohdan kolmioverkko mallille. Huomaa mallinnetut pystyt suorakulmaiset rakennukset

Kaupunkimallin 3D-rakennukset, esityksestä on jätetty pois maan pinnan maastomalli ja ortoilmakuva

7.2 KOLMIOVERKKOMALLI

- **Kolmioverkkomalli** on **viistoilmakuvista laskettu** maaston 3D-mallinnus.
- Mallinnus lasketaan ohjelmallisesti kolmioina, joiden pintaan on liitetty viistoilmakuvan värejä.
- Ohjelman algoritmi vertaa alueen viistoilmakuvia ja päättelee kuvia vertailemalla kolmiopintojen sijoittumisen 3-ulotteisessa avaruudessa
- Kohteita (rakennuksia, puita) mallinetta ei yksittäisinä objekteina (kohteina), vaan lukuisina pintaa kuvaavina kolmioina. Malli ei ole ”älykäs”.

Kolmioverkkomalli,
Helsinki 2017,
esimerkki palvelusta
https://kartta.hel.fi/3d
kuvausvuosi 2017

7.3 FOTOGRAMMETRINEN PISTEPILVI

- Ilmalaserkeilauksen kaltainen **pistepilviaineisto**, mutta aineisto **lasketaan ohjelmallisesti viistoilmakuvista**.
- Ohjelman algoritimi vertaa alueen viistoilmakuvia ja päättelee kuvia vertailemalla (rakennuksen, maan, puun latvuston jne.) pinnan sijainnin.
- Englanniksi **photogrammetric point cloud**.